

**การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาด  
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100**

**สุทธามาศ เกิดเทพ**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต  
สาขาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี  
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต  
ปีการศึกษา 2564**

**EARNINGS MANAGEMENT AND DIVIDEND POLICY OF LISTED  
COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND SET 100**

**SUTAMARD KREDTHAP**

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for  
the Degree of Master of Accountancy Program  
College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University  
Academic Year 2021**



## ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100

เสนอโดย นางสาวสุชามาศ เกิดเทพ

สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร. เปรมารักษ์ วัลลาลัย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ดร. เปรมารักษ์ วัลลาลัย)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 1 เดือน ๗.๑๐. พ.ศ. ๒๕๖๕

หัวข้อสารนิพนธ์	การจัดการกำไรกับการนโยบายจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100
ชื่อผู้เขียน	สุชามาศ เกิดเทพ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.เปรมารัช วิลาลัย
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2564

### บทคัดย่อ

การจ่ายเงินปันผลที่มากขึ้นบ่งบอกให้เห็นถึงผลประกอบการที่ดีของบริษัท โดยผลประกอบการอาจมาจากข้อมูลที่แท้จริงหรือมีการบิดเบือนข้อมูล เพื่อต้องการปกปิดกำไรที่แท้จริงเป็นผลทำให้เกิดการจัดการกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรที่สูงและเป็นที่ยอมรับของนักลงทุน งานวิจัยนี้จึงศึกษาและวิเคราะห์การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ตั้งแต่ ปี 2561 - 2563 สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 232 ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และสถิติการวิเคราะห์ความถดถอย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัยพบว่า ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล หมายความว่า ถ้าบริษัทมีการใช้ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพจะส่งผลให้ปริมาณและจำนวนการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นมากยิ่งขึ้น ส่วนการจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล หมายความว่า บริษัทมีแนวโน้มที่มีการจัดการกำไรหรือไม่ก็ไม่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลเพราะนโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน

Thematic Paper	EARNINGS MANAGEMENT AND DIVIDEND POLICY OF LISTED COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND SET 100
Author	Sutamard Kredthap
Thematic Paper Advisor	Dr.Premarat Vilalai
Department	Accounting
Academic Year	2021

### **ABSTRACT**

The higher the dividend payout indicates the excellency of the company's performance. The results may be based on real information or misrepresentation in order to conceal the actual earnings, resulting in earnings management in order to make the company high earnings and attractive to investors. This research, therefore, studies and analyzes profit management that affects dividend policy. The samples used in this research were listed companies in the Stock Exchange of Thailand SET 100 from 2018 to 2020 collecting a total of 232 data by using descriptive statistics for average, maximum, minimum, and regression analysis statistics to study the relationship between the variables.

The results showed that the type of audit firm affects the dividend policy, meaning that if a company uses a quality audit firm, it will increase the amount and amount of dividends paid to its shareholders. As for earnings management, there is no effect on dividend policy, meaning that the company tends to have earnings management or not, doesn't affect dividend payment because dividend policy of the previous year's is to be considered as the main issue in considering the dividend policy of the company of the current year.

## กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สามารถดำเนินการได้อย่างลุล่วงและประสบความสำเร็จได้ด้วยดี ไม่ว่าจะในด้านความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ในเรื่องของเนื้อหา และบทวิเคราะห์ ตลอดจนการกำหนดกรอบเวลาในการเสนอความคืบหน้าของงาน และการสละเวลาในการแก้ไขการตรวจทาน ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เปรมารัช วัฒลัย ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และดร.อริสรา ธาณิรณานนท์ ที่ได้กรุณามาเป็นกรรมการในการเข้าร่วมฟังการนำเสนอสารนิพนธ์ครั้งนี้ รวมถึงการให้คำแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ดิฉันรู้สึกสำนึกในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ ครอบครัว เพื่อน และพี่ ๆ ที่ทำงานที่เป็นกำลังใจ และคอยให้คำปรึกษาแนะนำจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อนึ่งผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการนำข้อมูลไปทำการศึกษาหรือนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งหากงานวิจัยฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

สุทามาศ เกิดเทพ

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	iii
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	iv
กิตติกรรมประกาศ.....	v
สารบัญตาราง .....	vi
สารบัญภาพ .....	vii
บทที่.....	1
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาของปัญหา .....	1
1.2 คำถามงานวิจัย .....	4
1.3 วัตถุประสงค์.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	4
1.5 สมมติฐานการวิจัย .....	5
1.6 นิยามคำศัพท์ .....	5
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง .....	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
2.3 การพัฒนาสมมติฐาน .....	49
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	49
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	51
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	51
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล .....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	53
3.4 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย.....	55
4. ผลการศึกษา .....	57
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics).....	57
4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ .....	60
5. สรุปและข้อเสนอแนะ .....	67
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	68
5.2 อภิปรายผล .....	69
5.3 ข้อจำกัด .....	72
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม .....	72
ประวัติผู้เขียน .....	78



## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปความแตกต่างของค่านิยมการจัดการกำไร .....	11
2.2 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับหลักการบัญชี .....	12
2.3 สรุปผลงานวิจัยที่ศึกษา.....	45
3.1 จำนวนประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัย .....	51
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย .....	52
3.3 ตารางอธิบายตัวแปรหลัก .....	54
4.1 จำนวนประชากรที่ทำการศึกษาระหว่างปี 2561 - 2563 แยกตามอุตสาหกรรม .....	57
4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาระหว่างปี 2561 - 2563 แยกตามอุตสาหกรรม .....	58
4.3 ตารางข้อมูลประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่ถูกกำหนดค่าเป็นตัวแปรหุ่น .....	59
4.4 รายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย .....	59
4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ .....	61
4.6 แสดงผลการคำนวณการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ ผู้บริหาร .....	62
4.7 ตารางสรุปผลการทดสอบการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ ผู้บริหาร .....	64
4.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 .....	64
4.9 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการ จ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 .....	66
5.1 สรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 สามเหลี่ยมแห่งการทุจริต .....	30

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญต่อการลงทุนเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในผลิตภัณฑ์ เช่น ตราสารหนี้ กองทุนรวม หุ้น เป็นต้น เพราะการลงทุนคือการจัดสรรเงินเพื่อคาดหวังผลประโยชน์ในอนาคต ซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินเรียกว่าผลตอบแทน นอกจากนี้การลงทุนที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนก็คือการลงทุนในหุ้น ซึ่งผลตอบแทนส่วนแรกคือราคาหุ้นที่ขึ้นหรือลง ส่วนที่สองคือเงินปันผลเป็นส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทที่กระจายให้กับนักลงทุนที่มาลงทุน หรือเงินที่บริษัทจ่ายเงินปันผลออกมาเพื่อตอบแทนผู้ถือหุ้น การจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นก็แตกต่างกันไปตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลของแต่ละบริษัท นโยบายการจ่ายเงินปันผลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบัน เพราะเงินปันผลเป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจทางการเงินที่มีบทบาทสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายของบริษัท บริษัทที่จ่ายเงินปันผลจะดึงดูดนักลงทุนมากกว่าบริษัทที่ไม่จ่ายเงินปันผล การที่บริษัทมีการจ่ายเงินปันผลมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นไปได้ว่าบริษัทนั้นเป็นบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี ถ้ามองมุมหนึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าบริษัทนั้นมีการจัดการกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรที่สูงและเป็นที่ยอมรับของนักลงทุนเพื่อหันเข้ามาลงทุนมากยิ่งขึ้น ทำให้เห็นนโยบายการจ่ายเงินปันผลสะท้อนถึงสถานะทางการเงินที่ดีของบริษัท

นโยบายการจ่ายเงินปันผลจะมีการจ่ายเงินปันผลหรือไม่มีการจ่ายเงินปันผลต้องขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารของบริษัทและผู้ถือหุ้นที่มีการทำข้อกำหนดร่วมกัน เนื่องจากบริษัทอาจต้องการเงินทุนไปลงทุนต่อเพื่อขยายกิจการ (กัลป์ยานี ภาคอัด และ ชยงการ ภมรมาศ, 2561) การจ่ายเงินปันผลจากกำไรสุทธิของบริษัท ซึ่งผู้บริหารเบี่ยงเบนความสนใจที่จะเพิ่มรายได้ให้กับบริษัทมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึง มุมมองหนึ่งคือเงินปันผลสามารถเป็นตัวทำนายรายได้ หรืออีกมุมมองหนึ่งคือรายได้สามารถเป็นตัวทำนายเงินปันผล ซึ่งทั้งสองมุมมองเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจถึงมุมมองของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ของบริษัทให้มากขึ้น ทำให้นักลงทุนต้องมองถึงรายงานทางการเงินของบริษัทก่อนที่นักลงทุนจะซื้อหุ้นที่จ่ายเงินปันผล และต้องศึกษาที่มาของรายได้ของบริษัทที่จะซื้อหุ้น ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ทำให้ให้นักลงทุนสนใจซื้อหุ้นเพื่อต้องการผลตอบแทนที่ดีนั้นก็คือผลประโยชน์จากการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งผลประโยชน์ของบริษัทในรายงานทางการเงินนั้นอาจมาจากข้อมูลที่แท้จริงหรือบางบริษัทมีการบิดเบือนข้อมูลให้ต่างจากความเป็นจริง เพื่อ

ต้องการที่จะปกปิดกำไรที่แท้จริงของบริษัทเป็นผลทำให้เกิดการจัดการกำไรในบริษัทเพื่อที่จะดึงดูดต่อนักลงทุน

การจัดการกำไร (Earnings Management) คือการกระทำการฉวยโอกาสจากการรายงานทางการเงินที่เป็นไม่เป็นกลางและนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ถูกต้องโดยนักลงทุนอื่นๆ” ในเรื่องของจัดการกำไรทำให้เศรษฐกิจโลกทั้งตลาดเงินและตลาดทุนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จนนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นและความใจของงบการเงินและการเปิดเผยข้อของบริษัท การจัดการกำไรไม่เพียงแต่จะรวมถึงพฤติกรรมกรรมการปรับแต่งตัวเลขของผลประกอบการของบริษัทเท่านั้น แต่ก็เป็นการครอบคลุมถึงความพยายามที่ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนกำไรเสียใหม่อีกด้วย การจัดการกำไรแบ่งเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มสีดำ หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อบิดเบือนความเป็นจริง กลุ่มสีเทา หมายถึง การปฏิบัติทางการบัญชีที่อยู่ในขอบเขตของหลักการบัญชีทั่วไป เป็นได้ว่ามีโอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรหรือการฉวยโอกาสและสุดท้ายกลุ่มสีขาว หมายถึง การใช้ประโยชน์จากความยืดหยุ่นของทางเลือกในการปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อส่งสัญญาณข้อมูลกระแสเงินสดในอนาคต วัตถุประสงค์ของการจัดการกำไรถือว่าการหลอกลวงผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัททางเศรษฐกิจ การจัดการกำไรไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งตัวเลขหรือเป็นการสร้างรายการที่แนบเนียนจากการกระทำร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการ การบัญชี การเงินและการกฎหมาย อันเนื่องมาจากการทุจริตนั้น ซึ่งถือว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดการทำทุจริต นิยามคำว่า ทุจริต (Fraud Definition) “การสำแดงหรือการจัดการอย่างรอบรู้หรือความเลินเล่อ” (ฉฐญา วราพร และอุเทน, 2562) การทุจริตนั้นสามารถเกิดขึ้นได้หลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ ความกดดันให้ทำการทุจริต โอกาสในการทำทุจริตและการใช้เหตุผลเพื่อกระทำการทุจริต เป็นต้น ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมาตรฐานการสอบบัญชีของสหรัฐอเมริกาฉบับที่ 99 เป็นการอธิบายถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริต แม้กระทั่งในองค์กรทั้งภายในและภายนอกองค์กรการแก้ปัญหาการทุจริตในองค์กร ต้องหาสาเหตุว่าปัจจัยใดเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต ซึ่งจะได้แก้ไขได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตส่วนมากล้วนมาจากพฤติกรรมของตนเอง การทุจริตก็ไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปและจะกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง ผู้บริหารบางบริษัทได้นำหลักธรรมะเพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในบริษัทเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมของคนในบริษัทไม่ว่าจะเป็นการให้แง่คิดหรือการอบรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ในเรื่องของความพอเพียงและพอใจกับสิ่งที่ตนเองมีอยู่ รวมถึงการใช้ชีวิตโดยไม่ประมาท

การจัดการกำไรมีวิธีทดสอบอยู่หลายวิธี เช่น Industry model (1991), Modified Jones (1995), Modified Jones ปรับปรุง โดย Yoon & Miller (2002), Healy (1985), Jones (1991),

DeAngelo (1986), Kasznik (1999) และ Kothari et al. (2005) ตัวชี้วัดในการจัดการกำไรที่เหมาะสมคือ รายการคงค้างทั้งหมด (Total Accrual) ซึ่งรายการคงค้างทั้งหมด (Total Accrual) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ รายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) งานวิจัยส่วนมากเลือกใช้ ตัววัดการจัดการกำไรคือรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ซึ่งแบบจำลองที่เลือกใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือแบบของ Kothari et al. (2005) เพื่อเป็นการนำไปทดสอบการจัดการกำไรของบริษัท

นอกจากนี้งบทางการเงินต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจะต้องมีคุณภาพงานสอบบัญชีที่ดี การสอบบัญชี คือการตรวจสอบเอกสารสมุดบัญชี เอกสารในการลงบันทึกบัญชี และหลักฐานอื่นๆ ต้องตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ การสอบบัญชีควรปฏิบัติโดยบุคคลที่รอบรู้ มีความสามารถและความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีแสดงความคิดเห็นต่องบทางการเงินได้ถูกต้องและต้องไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รองรับ โดยผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลและประเมินหลักฐานจากบุคคลภายนอก รวมถึงสรุปผลจากเก็บหลักฐานจากข้อมูลที่ผู้สอบบัญชีเป็นผู้รวบรวมต้องเป็นข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้ และมีมาตรฐานที่ผู้สอบบัญชีสามารถนำไปประเมินได้ (อรอุมา แก้วสิทธิ์, 2561) การสอบบัญชีโดยมีผู้ตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสามารถส่งผลถึงคุณภาพงานสอบบัญชีที่ดีต่อองค์กร คุณภาพงานสอบบัญชี (Audit Quality) หมายถึงการแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่างบการเงินนั้นมีความถูกต้องเป็นแนวทางการตัดสินใจสำหรับนักลงทุน (สุนิษา สุบรรณ และจิระทัศน์, 2552) คุณภาพงานสอบบัญชีที่ดี ควรได้มาตรฐาน การยอมรับ ชัดเจน โปร่งใส และถูกต้อง และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ด้วยการรายงานการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพงานสอบบัญชีสามารถแบ่งการวัดได้ 2 ประเภท คือ การวัดทางตรง คือ การวัดการรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่กำหนดไว้ และทางอ้อมคือ คือประเภทของสำนักงานสอบบัญชี ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ความเชี่ยวชาญการสอบบัญชี และชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการแบ่งประเภทสำนักงานสอบบัญชีโดยใช้ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีเป็นเกณฑ์ในการวัด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สำนักงานสอบบัญชี Big 4 และสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4 นั้นเอง ซึ่งประเภทของสำนักงานสอบบัญชีเป็นอีกปัจจัยที่พบว่าสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่เข้มงวดมากกว่าสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4 ประเภทสำนักงานสอบบัญชีย่อมสามารถวัดการจัดการกำไรของบริษัทได้

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้วิจัยได้สนใจและมุ่งเน้น การศึกษาการจัดการกำไรและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่ม SET 100 เนื่องจาก ดัชนี SET 100 เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) และมีสภาพ การซื้อขายคล่องสูงสม่ำเสมอเป็น 100 อันดับแรก ดังนั้นอาจมีข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดปกติ เกี่ยวกับการจัดการกำไรและคุณภาพงานสอบบัญชี โดยเครื่องมือที่ใช้วัดการจัดการกำไรคือ รายการคง ค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ในการคำนวณ การจัดการกำไรครั้งนี้ เชื่อว่าแบบจำลองจะให้ผลลัพธ์ในการจัดการกำไรในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์กับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อหาความโปร่งใส ความถูกต้องและความเชื่อมั่นให้กับนัก ลงทุนและผู้ใช้งบการเงิน

## 1.2 คำถามงานวิจัย

การจัดการกำไร มีผลต่อ นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 หรือไม่

## 1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การจัดการกำไรที่มีผลต่อ นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## 1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ตลาดหลักทรัพย์สามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการวางแผนเกี่ยวกับ รายงานทางการเงินในอนาคต
2. สภาวิชาชีพบัญชีสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปประกอบการวางแผนเพื่อประยุกต์ใช้ กับมาตรฐานการรายงานทางการเงินในอนาคต
3. ผู้บริหารได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารกิจการในอนาคต
4. นักลงทุนได้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทที่มีการเติบโต

5. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สามารถนำงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการวัดการจัดการกำไรที่เกิดขึ้นจากการเปิดเผยในงบการเงิน

### 1.5 สมมติฐานการวิจัย

H1 การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

H2 ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

### 1.6 นิยามคำศัพท์

**การจัดการกำไร** หมายถึง การตกแต่งตัวเลขอันเนื่องมาจากการทุจริต อาจไม่สามารถตรวจสอบพบความผิดปกติของผู้สอบบัญชีอิสระและผู้ตรวจสอบ

**คุณภาพการสอบบัญชี** หมายถึง การแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชี เพื่อสร้างว่างบการเงินดังกล่าวมีความถูกต้องครบถ้วนและเป็นแนวทางการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

**ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี** หมายถึง สำนักงานสอบบัญชี Big 4 ประกอบด้วย PwC, EY, KPMG, Deloitte และสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4

**เงินปันผล** หมายถึง ผลตอบแทนจากการลงทุนที่บริษัทแบ่งจ่ายจากผลกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้น ตามสัดส่วนจำนวนของหุ้นที่ถือ

**รายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บริหารสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงได้ตามที่ต้องการ

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการกำไร คุณภาพการสอบบัญชี นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท และวิเคราะห์การจัดการกำไรและคุณภาพการสอบบัญชีกับนโยบายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในด้านแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปประเด็นหลักได้ดังต่อไปนี้

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

##### 2.1.1 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ

##### 2.1.2 ทฤษฎีตัวแทน

##### 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร

##### 2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริต

##### 2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี

##### 2.1.6 แนวคิดคุณภาพงานสอบบัญชี

##### 2.1.7 แนวคิดประเภทสำนักงานสอบบัญชี

##### 2.1.8 แนวคิดเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล

#### 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 2.3 การพัฒนาสมมติฐาน

#### 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

##### 2.1.1 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณมีประโยชน์ในการอธิบายพฤติกรรมของทั้ง 2 ฝ่ายคือบุคคลและองค์กรเพื่อเข้าถึงข้อมูลต่างๆ โดยจะมีฝ่ายหนึ่งจะต้องเลือกที่จะสื่อสารหรือส่งสัญญาณข้อมูลนั้น และอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้รับความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดมีความสำคัญต่อการจ่ายเงินปันผล โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการส่งสัญญาณ เป็นไปได้ว่าถ้าองค์กรมีการนโยบายการจ่ายเงินปันผล



มากขึ้นแสดงว่าองค์กรมีความสามารถในการทำกำไรมากขึ้น แต่มองกลับกันถ้าองค์กรมีนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่ลดลงแสดงว่าองค์กรมีความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง องค์กรจึงเสี่ยงที่จะไม่จ่ายเงินปันผลในอัตราที่สูงเนื่องจากความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดที่จะได้รับ (ศุภลักษณ์ อังคสุโข, 2555) การรับข้อมูลขององค์กรที่ไม่เท่ากัน ทำให้การเปิดเผยข้อมูลบางอย่างโดยตรงจะส่งผลเสียกับองค์กร ดังนั้นผู้บริหารจึงใช้นโยบายการจ่ายเงินปันผลเป็นเครื่องมือในการส่งสัญญาณของกำไรในอนาคตไปยังนักลงทุน ทฤษฎีการส่งสัญญาณของการกำหนดราคาที่ดินเกินไป สันนิษฐานว่าผู้บริหารของบริษัทที่รู้คุณภาพของบริษัทดีกว่านักลงทุนภายนอกด้วยข้อมูลที่สมบูรณ์ นักลงทุนจึงไม่สามารถแยกแยะระหว่างบริษัทคุณภาพสูงและบริษัทคุณภาพต่ำได้ ดังนั้น บริษัทที่มีคุณภาพสูงจึงเลือกที่จะประเมินมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นที่ออกใหม่ เงื่อนไขที่สำคัญสำหรับรุ่นเหล่านี้คือคุณภาพที่แท้จริงของบริษัทได้ถูกเปิดเผยก่อนที่บริษัทจะดำเนินการเพื่อเรียกการประเมินมูลค่าใหม่ บริษัทที่มีคุณภาพต่ำจะไม่สามารถได้รับประโยชน์จากการกำหนดราคาที่ดินเกินไป เนื่องจากนักลงทุนทราบถึงคุณภาพที่ไม่ดีของบริษัทเหล่านี้ก่อนที่จะมีการติดตาม การเสนอขายทฤษฎีการส่งสัญญาณ เป็นทฤษฎีที่นักลงทุนควรศึกษาถึงพฤติกรรมที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือบริษัทส่งสัญญาณให้กับผู้ถือหุ้นรายย่อย ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของราคาหุ้นหรือลดลงของราคาหุ้นได้ ทฤษฎีการส่งสัญญาณ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นที่ควรศึกษามีดังนี้

กรณีที่หนึ่ง การที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ยอมซื้อหุ้นเพิ่มทุนของบริษัท (Commitment of major shareholders) แม้ว่าราคาหุ้นเพิ่มทุนมีมูลค่าสูงกว่าหรือราคาใกล้เคียงที่ซื้อขายในตอนนั้น ซึ่งหมายถึง ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ยังมีความผูกพันกับบริษัทและอาจจะเป็นไปได้อย่างไม่ละทิ้งบริษัท หลังจากเพิ่มทุนสำเร็จแล้ว ราคาหุ้นมักจะปรับตัวเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากความเสี่ยงในการล้มละลายลดลงอย่างมาก

กรณีที่สอง การซื้อหุ้นคืนจากตลาดหลักทรัพย์ (Shares repurchased) เรียกว่า การทำ Treasury stocks หรือการซื้อหุ้นคืน ผู้บริหารมองว่า ราคาหุ้นของบริษัทตนมีราคาต่ำเกินไป จึงใช้สถานะเงินสดที่บริษัทมีอยู่ซื้อหุ้นคืน โดยทำการซื้อหุ้นคืนจากผู้ถือหุ้นรายย่อยทั่วไป การที่ซื้อหุ้นคืนไปทำให้จำนวนหุ้นลดลงเท่ากับจำนวนที่ซื้อคืน และทำให้กำไรต่อหุ้นเพิ่มขึ้น ถ้าการซื้อหุ้นคืนไม่สามารถขายคืนให้กับผู้ถือหุ้นรายย่อยได้ บริษัทถึงจะทำการลดทุนจดทะเบียนแม้ว่าการซื้อหุ้นคืน อาจเป็นการลดการฉ้อโกงโดยผู้บริหารส่งหุ้นที่มีราคาถูก แต่มีอีกนัยหนึ่งคือ บริษัทไม่สามารถทำการเติบโตโดยวิธีอื่นได้อีกคือบริษัทไม่สามารถทำกำไรให้บริษัทได้

กรณีที่สาม เป็นการส่งสัญญาณที่ดีที่สุดของราคาหุ้น คือ การที่บริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cashflow from operations) หลังหักด้วยกระแสเงินสดจากการลงทุน (Cashflow from investment) หรือ "Free cash flow" ที่เรียกว่าเงินสดที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายเป็นบวก และถ้า

เป็นบวกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ราคาหุ้นก็จะปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากกระแสเงินสดส่วนใหญ่ที่เกิดจากเงินลงทุนจะนำไปคืนเงินกู้หรือจ่ายเงินปันผลเพิ่ม ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มความมั่งคั่งให้กับผู้ถือหุ้น

แนวคิด Signaling theory ประกาศมูลค่าเงินปันผลนั้นว่าถือเป็นการส่งสัญญาณกับนักลงทุน ดังนี้

บริษัทที่มีประกาศปรับอัตราส่วนในการจ่ายเงินปันผลสูงขึ้นกว่าปีที่แล้ว ซึ่งมุมมองของนักลงทุนสามารถมองได้ 2 แง่ คือ นักลงทุนอาจมองในแง่ลบหากบริษัทนั้นไม่มีโครงการลงทุนเพิ่มเติมเลยนำเอากำไรสะสมมาใช้ในการจ่ายหรือปันผล หรือถ้ามองในแง่บวกบริษัทอาจมีผลประกอบการที่ดีมีกำไรเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือธุรกิจกำลังเจริญเติบโต

บริษัทที่มีประกาศปรับอัตราส่วนในการจ่ายเงินปันผลลดลงกว่าปีที่แล้ว ถ้ามุมมองของนักลงทุนในกรณีการลดการจ่ายเงินปันผล จะมองเป็นแง่ลบเนื่องจากเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง ทำให้บริษัทไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อการลงทุนในอนาคต (ฐิติษฐ์ สวโรจน์กิจเตโช, 2558)

#### 2.1.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory)

ทฤษฎีตัวแทนในทางสาระสำคัญคือทฤษฎีที่เกิดจากมุมมองทางเศรษฐกิจของการแบ่งความเสี่ยง ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่าย คือตัวแทนและตัวการ ในแต่ละฝ่ายอาจมีความแตกต่างกันกับแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งตัวการเป็นฝ่ายจ้างตัวแทนให้เป็นฝ่ายในการบริหารจัดการแทนตัวเอง แต่ในเวลาเดียวกันก็พยายามไม่ให้ตัวแทนดำเนินการที่ไม่เหมาะสม และตัวการเป็นฝ่ายที่แสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนดังนั้นตัวการจะต้องให้ผลตอบแทนที่สามารถจูงใจฝ่ายตัวแทนได้ เนื่องจากการเป็นผลประโยชน์ให้กับตัวเองตามผลตอบแทนที่สองฝ่ายควรจะได้รับตามสัญญาไม่เช่นนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย หรือมีความเป็นไปได้ที่ฝ่ายตัวแทนมีการปกปิดข้อมูล หรือการกระทำที่ผิดศีลธรรมตามมาอาจส่งผลกระทบต่อการเงินที่มีการจัดการกำไรโดยใช้ดุลยพินิจของฝ่ายตัวแทนเอง และเป็นหลักการที่ใช้ในการอธิบายและแก้ไขปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของธุรกิจกับตัวแทน โดยทั่วไปแล้ว ความสัมพันธ์นั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นในฐานะผู้บริหาร และผู้บริหารของบริษัท

ความเข้าใจทฤษฎีตัวแทน ตัวแทนหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายเป็นตัวแทนของอีกฝ่ายในธุรกรรมหลักในแต่ละวัน การมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้กับตัวแทน เนื่องจากการตัดสินใจหลายอย่างที่ส่งผลกระทบต่อหลักทางการเงินเกิดขึ้น โดยตัวแทน ความแตกต่างทางความคิดเห็น และแม้กระทั่งความแตกต่างในลำดับความสำคัญและผลประโยชน์ทฤษฎี

ตัวแทนสันนิษฐานว่าผลประโยชน์ของลูกค้านั้นกับตัวแทนไม่ได้อยู่ในแนวเดียวกันเสมอไป บางครั้งเรียกว่าปัญหาตัวแทนหลักในฐานะตัวแทน

ปัญหาตัวแทนหลัก คือความขัดแย้งในลำดับความสำคัญระหว่างบุคคลหรือกลุ่มและตัวแทนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแทน ตัวแทนอาจกระทำการในลักษณะที่ขัดต่อผลประโยชน์สูงสุดของตัวการ ปัญหาตัวแทนจะแตกต่างกันไปตามบทบาทที่เป็นไปได้ของตัวการและตัวแทน อาจเกิดขึ้นได้ในทุกสถานการณ์ที่ความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์หรือตัวการมอบหมายการควบคุมโดยตรงของสินทรัพย์นั้นให้กับบุคคลอื่นหรือตัวแทน ตัวอย่างเช่น ผู้ซื้อบ้านอาจสงสัยว่านายหน้าสนใจค่าคอมมิชชั่นมากกว่าความกังวลของผู้ซื้อ เป็นต้น

#### 2.1.2.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทน (Agency problem)

เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากเป้าหมายของตัวการกับตัวแทน เช่น ผู้บริหารนำทรัพยากรที่จำเป็นและนำไปใช้อย่างอื่นโดยไม่นำมาใช้ในบริษัทเพื่อให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้กับบริษัท อาจทำผู้ถือหุ้นไม่มั่นใจกับการเลือกผู้บริหารเข้ามาบริหารนั้นว่าได้ใช้ความพยายามในการทำงานอย่างดีเยี่ยมหรือไม่ ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับขนาดของบริษัท ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตของบริษัทมากกว่าการเติบโตในผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น โดยผู้บริหารจะใช้ผลประโยชน์นโยบายโครงสร้างเงินทุนที่เป็นแหล่งเงินทุนภายในมากกว่าแหล่งเงินทุนจากภายนอกเพื่อเป็นการลดการถูกตรวจสอบการบริหาร ซึ่งกระทำได้กล่าวทำให้ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นในรูปเงินปันผลลดลง ซึ่งทำให้ผู้ถือหุ้นไม่มั่นใจว่าผู้บริหารที่เลือกมานั้นจะสามารถบริหารงานได้ดีกับผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่ ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการลงทุน ซึ่งผู้ถือหุ้นให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดในอนาคต ส่วนผู้บริหารให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดในช่วงระยะเวลาที่ตนเองนั้นดำรงตำแหน่งอยู่ ดังนั้นผู้บริหารส่วนมากจะเลือกลงทุนโครงการระยะสั้นมากกว่าโครงการระยะยาว โดยปัญหาดังกล่าวมักเกิดกับผู้บริหารที่ใกล้เกษียณอายุแล้ว ทำให้ผู้ถือหุ้นไม่มั่นใจว่าผู้บริหารที่เลือกเข้ามานั้นจะเลือกตัดสินใจลงทุนในโครงการระยะสั้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองโดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบระยะยาวที่มีต่อกิจการ (สริดา ตั้งมนัสสุม, 2561)

#### 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร (Earnings Management)

คำจำกัดความของคำว่าจัดการกำไร (Earnings Management) คือ “การจงใจยกยอกหรือกระทำการฉวยโอกาสจากการรายงานทางการเงินที่เป็นไม่เป็นกลางและนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ถูกต้องโดยนักลงทุนอื่น ๆ” ความผิดปกติในงบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งตัวเลขโดยการสร้างรายการที่แนบเนียนจากการกระทำร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการ การบัญชีการเงินและการกฎหมาย อันเนื่องมาจากการทุจริตระดับบริหาร อาจไม่สามารถตรวจสอบพบความ

ผิดปกติของผู้สอบบัญชีอิสระและผู้ตรวจสอบภายใน (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558) การเกิดเรื่องกรณีของ Enron, Corp., WorldCom, Inc. และ Tyco International, Ltd. ในเรื่องของจัดการกำไรทำให้เศรษฐกิจโลกทั้งตลาดเงินและตลาดทุนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จนนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นและความใจของงบการเงินและการเปิดเผยข้อของบริษัท แม้กระทั่งสอบทานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนำไปสู่การออกกฎหมายเกี่ยวกับความโปร่งใสด้านบัญชี

การจัดการกำไร หมายถึงการจัดโครงสร้างการรายงานกำไรของบริษัทด้วยความตั้งใจและก่อให้เกิดผลกระทบทางกำไรตามที่บริหารต้องการ การจัดการกำไร (Earnings Management) ไม่เพียงแต่จะรวมถึงพฤติกรรมการปรับแต่งตัวเลขของผลประกอบการของบริษัท (Income Smoothing) เท่านั้น แต่ก็เป็นกรอบคลุมถึงความพยายามที่ผู้บริหารปรับเปลี่ยนกำไรเสียใหม่อีกด้วย การจัดการกำไรมีการใช้อย่างกว้างขวางในกิจการ เนื่องจากการเกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ มากมายในโลก เช่น ในปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เศรษฐกิจในปัจจุบันซบเซาอย่างน่าเป็นห่วง หลายกิจการได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก หรือบางกิจการมีกำไรลดลงกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้ตัวในงบทางการเงินเป็นที่ไม่น่าพอใจต่อผู้บริหาร ดังนั้น การจัดการกำไรก็เป็นวิธีที่ทำให้ตัวเลขทางการเงินเป็นที่ดึงดูดต่อนักลงทุน (Zeb, Hussain and Rahman, 2019) การจัดการกำไรเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารใช้วิจารณญาณในการรายงานทางการเงินและการจัดโครงสร้างธุรกรรมเพื่อแก้ไขรายงานทางการเงินเพื่อหลอกลวงผู้มีส่วนได้เสียบางส่วนเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้บริหารสามารถใช้วิจารณญาณที่จะมีอิทธิพลต่อการรายงานทางการเงิน ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารต้องใช้ดุลยพินิจในการประมาณการเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตที่สะท้อนอยู่ในงบทางการเงิน เช่น ภาระผูกพันสำหรับผลประโยชน์บำนาญและผลประโยชน์อื่นๆ ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีขาดทุนจากหนี้สูญและการด้อยค่าสินทรัพย์ ทางผู้บริหารยังต้องเลือกระหว่างวิธีการบัญชีที่ยอมรับได้สำหรับการรายงานทางการเงินต่อสาธารณะ นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องใช้ดุลยพินิจในการบริหารจัดการในเงินทุนหมุนเวียนซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดสรรต้นทุนและรายได้สุทธิ นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องเลือกที่จะทำหรือเลื่อนการใช้จ่ายตามที่เห็นสมควรเหมาะสม เช่น การโฆษณา การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

คำว่า การจัดการกำไร เหมือนจะเป็นคำที่ไม่มีความหมายใดความหมายหนึ่ง อาจเป็นเพราะยากต่อการให้ความหมาย แนวคิดทั่วไปของคำว่า การจัดการกำไรเป็นความหมายที่เข้าใจตรงกัน คือกระบวนการข้อมูลทางการเงินได้ถูกจัดกระทำ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานและข้อมูลฐานะทางการเงินในทางที่ไม่ถูกต้อง

การจัดการกำไรเกิดขึ้นเมื่อทางฝ่ายบริหารใช้ดุลยพินิจในการรายงานทางการเงินและในการจัดโครงสร้างรายการทางธุรกิจ เพื่อปรับเปลี่ยนรายงานทางการเงินให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความ

เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัทหรือเพื่อควบคุมผลตามพันธสัญญาที่ขึ้นอยู่กับตัวเลขทางการบัญชี เป็นความที่นำมาอ้างอิงบ่อยครั้งที่สุดและเป็นความหมายที่สามารถได้ดีที่สุด

การจัดการกำไรสามารถแบ่งออกเป็นสามกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มสีดำ กลุ่มสีเทาและกลุ่มสีขาวกลุ่มสีดำ ความหมายคือ การจัดการกำไรเป็นสิ่งที่อันตรายต่อผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากต้องมีการบิดเบือนข้อมูลรายงานทางการเงินและมีเจตนาต่อการทำทุจริต เช่น การแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน ที่เสนอต่อนักลงทุน หรือบุคคลภายนอก โดยเป็นการกระทำโดยตั้งใจให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว กลุ่มสีเทา ความหมายคือ การจัดการกำไรภายในขอบเขตของหลักการบัญชีรับรองทั่วไป เป็นไปได้ว่าการจัดการกำไรในกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้ห้องค์หรือการฉวยโอกาส กลุ่มสีขาว ความหมายคือ การจัดการกำไรที่ช่วยเพิ่มความโปร่งใสแก่รายงานทางการเงินและเป็นการจัดการกำไรมีประโยชน์ต่อบริษัท เช่น คลุยพินิจของฝ่ายบริหารเป็นหาทางที่ฝ่ายบริหารจะใช้เปิดเผยข้อมูลให้กับนักลงทุน เพื่อได้ทราบถึง การคาดหวังส่วนตัวเกี่ยวกับกระแสเงินสดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)

#### ตารางที่ 2.1 สรุปความแตกต่างของคำนิยามการจัดการกำไร

กลุ่มสีดำ	การจัดการกำไร หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อแทรกแซงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อบิดเบือนความเป็นจริง
กลุ่มสีเทา	การจัดการกำไร หมายถึง การปฏิบัติทางการบัญชีที่อยู่ในขอบเขตของหลักการบัญชีทั่วไป เป็นได้ว่ามีโอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้ห้องค์หรือการฉวยโอกาส
กลุ่มสีขาว	การจัดการกำไร หมายถึง การใช้ประโยชน์จากความยืดหยุ่นของทางเลือกในการปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อส่งสัญญาณข้อมูลกระแสเงินสดในอนาคต

ที่มา: ปรับปรุงจาก/ดวงกมล สุขแก้วมณี, ปี 2558, หน้า 13

การจัดการกำไรมีเทคนิคที่ใช้ในการจัดการกำไร มีตั้งแต่การจงใจบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีทั่วไปจนถึงการละเมิดหลักการบัญชี การจงใจในการบันทึกบัญชีตามหลักแล้วสามารถทำได้สองแบบ คือ การบันทึกบัญชีแบบก้าวร้าว (Aggressive Accounting) เป็นแนวปฏิบัติทางการบัญชีเพื่ออวดอ้างผลการดำเนินงานของบริษัททำได้โดยการชะลอค่าใช้จ่ายหรือปกปิดความสูญเสียหรือเพิ่มมูลค่าเกินจริงโดยการทำการรายได้ที่เกินความเป็นจริง บริษัทต่างๆสามารถเพิ่มรายได้

โดยการรายงานรายได้และรักษาค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีในงบดุลแทนการรายงานในงบกำไรขาดทุน ถือว่าเป็นการทุจริตในการบันทึกบัญชี (Fraudulent Accounting) และการบันทึกบัญชีแบบระมัดระวัง (Conservative Accounting) เป็นการชะลอการรับรู้รายได้เร่งการรับรู้ค่าใช้จ่ายเพื่อทำให้กำไรของบริษัทลดลง (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)

**ตารางที่ 2.2 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับหลักการบัญชี**

การละเมิด GAAP
<p>การทุจริตในการบันทึกบัญชี (Fraudulent Accounting)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การบันทึกยอดขายที่ไม่เป็นจริง</li> <li>- การบันทึกสินค้าคงเหลือที่ไม่เป็นจริง</li> <li>- บันทึกยอดขายก่อนที่จะได้รับ</li> </ul>
<p>การบันทึกบัญชีแบบก้าวร้าว (Aggressive Accounting)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การลดค่าใช้จ่ายต่างๆ</li> <li>- ประมาณการหนี้สูญต่ำกว่าความเป็นจริง</li> </ul>
ภายใน GAAP
<p>การบันทึกบัญชีแบบระมัดระวัง (Conservative Accounting)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การเพิ่มค่าใช้จ่ายต่างๆ</li> <li>- การชะลอยอดขาย</li> </ul>

ที่มา: ปรับปรุงจาก/ดวงกมล สุขแก้วมณี, ปี 2558, หน้า 14

วัตถุประสงค์ของการจัดการกำไรถือว่าเป็นการหลอกลวงผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัททางเศรษฐกิจ สิ่งนี้อาจเกิดขึ้นได้หากผู้จัดการไม่เชื่อข้อมูลที่ไม่มีให้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก การจัดการรายได้จึงเป็นข้อมูลที่ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกไม่สามารถเข้าถึงได้ ดังนั้นการจัดการรายได้จึงไม่น่าจะโปร่งใสต่อบุคคลภายนอก

การจัดการกำไร แบ่งออกเป็น 2 วิธีได้แก่ วิธีแรก การจัดการกำไรโดยการเปลี่ยนวิธีการทางบัญชี (Accrual Manipulation) เป็นการจัดการกำไรโดยการเปลี่ยนวิธีการทางบัญชี หรือการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารกับรายการคงค้างบางประเภท เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงประมาณการต่างๆ

เท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลกระทบต่อกระแสเงินสดของบริษัท ส่วนวิธีที่สอง คือการจัดการกำไรโดยการเปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจ (Real Activities Manipulation) เป็นวิธีการจัดการกำไรที่เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานทางธุรกิจจริง มีผลกระทบต่อธุรกิจ และกระแสเงินสดของธุรกิจ โดยบางบริษัทมักจะผลิตสินค้าจำนวนมากในช่วงใกล้สิ้นงวดเพื่อให้ต้นทุนขายทางบัญชีต่ำลง หรือเป็นการลดค่าใช้จ่ายบางประเภท ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายที่ลดลงและมีกำไรเพิ่มมากขึ้น

การจัดการกำไรของผู้บริหาร (Earning Management by management) แบ่งออกเป็น 2 วิธีได้แก่ วิธีแรกคือการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ส่วนวิธีที่สองคือการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง (Accrual Transaction) การเลือกใช้นโยบายการบัญชี เช่น มาตรฐานรายงานทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standard) แนวปฏิบัติทางการบัญชี (Thai Standard Interpretations Committee, Thai Financial Reporting Standard Interpretations Committee) และมาตรฐานการบัญชี (Thai Accounting Standard) เป็นนโยบายที่ถูกจำกัดขอบเขตโดยข้อกำหนดของทางสภาวิชาชีพบัญชี ข้อกำหนดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ถ้าผู้บริหารไม่สามารถทำได้อาจจะเกิดผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อรายงานทางการเงิน การเลือกใช้นโยบายบัญชีมีข้อจำกัดหลายอย่างทำให้บริษัทส่วนมากเลือกที่จะใช้วิธีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างแทน การจัดการกำไรเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้บริหารใช้ดุลยพินิจเข้ามาแทรกแซงในการทำธุรกรรมโดยปกติของกิจการ เช่น การสร้างรายการคงค้าง เป็นต้น

การจัดการกำไรเป็นการจัดแต่งผลการดำเนินงานด้วยความจงใจ เพื่อเป็นการสร้างผลของการดำเนินงานให้เป็นตามสิ่งที่ผู้บริหารต้องการ ซึ่งเป็นไปได้ว่าเป็นการจัดการกำไรให้เพิ่มขึ้น และการจัดการกำไรที่ลดลง การจัดการกำไรสามารถจำแนกประเภทได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. การเพิ่มกำไรให้สูงขึ้นในงวดปีของปัจจุบัน (Boosting Current Year Performance) เช่นการเร่งรับรู้รายได้ เป็นต้น
2. การลดกำไรให้ต่ำลงในงวดของปัจจุบัน (Reducing Current Year Performance) เช่น การเพิ่มค่าใช้จ่ายให้มากขึ้น การลดยอดขาย เป็นต้น
3. ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชี (Discretionary Accounting Changes) เช่น การเปลี่ยนประมาณตัวเลขทางการบัญชีให้เป็นไปตามที่ผู้บริหารต้องการ แต่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี เป็นต้น
4. การกำหนดช่วงเวลาที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Timed Management Action) เช่น ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
5. การล้างบาง (Big Bath) เช่น การเร่งรายงานผลขาดทุนในงวดบัญชีปัจจุบัน เพื่อรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นบวกในอนาคต เป็นต้น (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)



### 2.2.1.1 แรงจูงใจในการจัดการกำไร

การจัดการกำรมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน การจัดประเภทแรงจูงใจในการจัดการกำไรมีสามด้าน ซึ่งมีการทดสอบในวรรณกรรมทางบัญชี ประกอบด้วย แรงจูงใจเกี่ยวกับตลาดทุน (Capital Market Incentives) แรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญา (Contractual Incentives) และ แรงจูงใจเกี่ยวกับการกำกับดูแล (Regulatory Incentives)

แรงจูงใจเกี่ยวกับตลาดทุน ข้อมูลทางบัญชีมีการแสดงว่าหุ้นของบริษัทมีราคาตลาดสูงกว่ามูลค่าที่แท้จริง บริษัทจะถูกกว่ามีความสามารถในการทำกำไรได้สูงและมีการดำเนินงานที่ดีทำให้นักลงทุนสนใจที่จะร่วมลงทุนนั่นเอง ซึ่งการวิเคราะห์นี้นักลงทุนใช้ข้อมูลบัญชีในการประเมินราคาหุ้นของบริษัท ดังนั้น นักวิชาการมองว่า ได้มีการจัดการกำไรเพื่อกำหนดราคาหุ้นระยะสั้นของบริษัท นักวิจัยกำหนดแรงจูงใจเกี่ยวกับตลาดทุน ดังต่อไปนี้

การเสนอขายหุ้นใหม่ให้แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO : Initial Public Offering) เป็นการเปิดขายหุ้นครั้งแรกของบริษัทเอกชนสู่สาธารณชน มีจุดมุ่งหมายให้บริษัทหาทุนเพื่อขยายกิจการ หรือเป็นการกระจายการถือครองหุ้นให้ประชาชนทั่วไป สามารถนำหุ้นของตนเองออกเสนอขายได้ แต่จะต้องทำผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่รับเป็นผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ และต้องได้รับความเห็นชอบจาก ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. และต้องจัดทำหนังสือชี้ชวนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ล.ต. กำหนดไว้หลังจากตัดสินใจได้แล้วว่าจะออกหลักทรัพย์เสนอขายแก่ประชาชน บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ (Issuer) ก็จะต้องปรึกษากับ “ที่ปรึกษาทางการเงิน” จัดทำหนังสือชี้ชวนการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ให้มีข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ให้นักลงทุนทำความเข้าใจก่อนตัดสินใจในการจองซื้อหุ้น งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า มีการพยายามจัดการกำไรให้สูงขึ้นผ่านรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารก่อนเสนอการขายหุ้น รายงานถึงการเสนอขายหุ้นให้แก่ประชาชนเป็นครั้งแรก ในช่วงครั้งแรกกำไรสูงขึ้นในช่วงการเสนอขายหุ้นและหุ้นลดลงหลังเสนอการหุ้น ซึ่งกำไรสูงขึ้นเนื่องจากฝ่ายบริหารใช้ดุลยพินิจผ่านนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคาและค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ แต่ในทางตรงข้ามกำไรลดลงเนื่องจากการกลับรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน (Seasoned Equity Offering) การเสนอขายหลักทรัพย์ของบริษัทที่เคยเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนทั่วไปแล้ว งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน ในช่วงที่มีการออกหุ้นเพิ่มทุนกำไรของบริษัทสูงขึ้นและผลตอบแทนของหุ้นในระยะยาวมีการลดลง และการซื้อกิจการ โดยการแลกหุ้น (Stock Financial Acquisition) งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า บริษัทที่มีจุดมุ่งหมายครอบครองกิจการอื่น (Acquiring Company) ซึ่งจะมีการจัดการกำไรสูงกว่าปกติก่อนที่ทำการเสนอซื้อกิจการ เนื่องจากต้องการเพิ่มมูลค่าตลาดหุ้นให้สูงขึ้น



การเข้าซื้อกิจการ โดยฝ่ายบริหาร (Management Buyout) เป็นธุรกรรมโดยฝ่ายบริหารของบริษัทบางแห่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของหุ้นของบริษัทซื้อสินทรัพย์และการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดสำหรับนักลงทุน โดยเฉพาะเนื่องจากอาจมีผลตอบแทนจากการมีธุรกิจเป็นของตัวเองแทนการกรอกตำแหน่งพนักงาน นอกจากนี้ การลงทุนยังช่วยให้ผู้จัดการมีความมั่นคงในการทำงาน และยังสะดวกมากสำหรับผู้ขายเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการออก บริษัทขนาดใหญ่ฉวยโอกาสในการขายแผนกต่างๆ ของบริษัทซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับขอบเขตของธุรกิจ ไม่สร้างรายได้มากนัก หรือเพียงแค่มองไม่สนใจผู้ถือหุ้นอีกต่อไป งานวิจัยในบริบทพบว่า ก่อนการประกาศซื้อกิจการโดยฝ่ายบริหารมีรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารลดลง

นักลงทุนและนักวิเคราะห์ทางการเงินมีการนำเสนอกำไรตามการคาดการณ์ และใช้ข้อมูลบัญชีในการคาดคะเนผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท หากพบว่าผลการดำเนินงานไม่เป็นตามที่คาดคะเนไว้เป็นไปได้ว่าทำให้ราคาหุ้นของบริษัทลดลงอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า ถ้าบริษัทไหนมีนักวิเคราะห์แนะนำในการลงทุนซื้อหุ้นเก็บไว้ จะมีโอกาสจะจัดกำไรให้ขึ้นไปตามที่คาดคะเนไว้เพื่อเป็นการนำเสนอกำไรให้ขึ้นไปตามที่คาดคะเนของนักลงทุนบางประเภท (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)

แรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญาแบ่งเป็นสองประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญากู้ยืม (Lending Contracts Incentives) และแรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญาการบริหารค่าตอบแทน (Management Compensation Incentives) แรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญากู้ยืม (Lending Contracts Incentives) เป็นโครงสร้างทางการเงินที่มีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ถ้าธุรกิจต้องการจัดหาเงินโดยการกู้ยืมธุรกิจควรดำเนินการตามข้อผูกมัดแห่งภาระหนี้สิน เช่น ห้ามจ่ายเงินปันผลก่อนจะชำระดอกเบี้ย อาจมีบางกรณีบางบริษัทต้องมีการสะสมเงินกองทุนเพื่อไว้ชำระหนี้ ซึ่งการจัดการกำไรเกิดจากแรงจูงใจของบริษัทที่มีหนี้สินเป็นจำนวนมาก และแรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญาการบริหารค่าตอบแทน (Management Compensation Incentives) ภายใต้อสมมติฐานการวางแผนเพื่อรับผลตอบแทน (Bonus Plan Hypothesis) การเลือกในข้อมูลทางการเงินว่าบริษัทมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่ตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจในการจัดการกำไร งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า บริษัทที่มีแรงจูงใจที่จะลดกำไรในปัจจุบันเพื่อเพิ่มกำไรในอนาคตเนื่องจากบริษัทมีกำไรต่ำกว่าเกณฑ์การให้ผลตอบแทนการทำงานทั้งปี

แรงจูงใจเกี่ยวกับการกำกับดูแล ประเภทของแรงจูงใจเกี่ยวกับการกำกับดูแลแบ่งได้เป็นสามประเภท คือ การหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเฉพาะอุตสาหกรรม (Industry-Specific Regulations) การลดความเสี่ยงในการถูกตรวจสอบและการแทรกแซงของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการ

กำกับดูแลป้องกันการผูกขาด (Antitrust Regulations) และการวางแผนภาษี (Tax Planning Regulations)

การหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเฉพาะอุตสาหกรรม (Industry-Specific Regulations) กฎระเบียบที่เฉพาะเจาะจงของอุตสาหกรรมเป็นนโยบายเพิ่มเติมนอกเหนือจากการดูแลความรับผิดชอบของความสัมพันธ์การจ้างงานควรรวมอยู่ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น หน่วยงานอาหารและสันตนาการควรปฏิบัติตามมาตรฐานที่สร้างขึ้นมานั้นและหน่วยงานทางการเงินจะต้องใช้หน่วยงานที่จะดำเนินการภายในขอบเขตตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมาย การจัดการบริการทางการเงินต่อต้านการฟอกเงินและกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย หรือบางอุตสาหกรรมบางประเภท มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ซึ่งอาจเชื่อมโยงเกี่ยวกับตัวเลขทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงิน เป็นไปได้ที่ฝ่ายบริหารมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรเพื่อผ่อนปรนหลักเกณฑ์ของแต่ละอุตสาหกรรม งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า ธนาคารมีการตั้งบัญชีสำรองหนี้สูญเกินจริง หนี้สูญมีการรับรู้ผลกำไรที่เกิดขึ้นจริงในพอร์ตการลงทุนของตนเอง เป็นสาเหตุอันเนื่องมาจาก ดัดบัญชีต่ำเกินจริงและมีเงินกองทุนใกล้เคียงหลักเกณฑ์ในการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำจัดการกำไร

การลดความเสี่ยงในการถูกตรวจสอบและการแทรกแซงของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลป้องกันการผูกขาด (Antitrust Regulations) กฎหมายต่อต้านการผูกขาดเป็นกฎหมายของรัฐบาลที่ออกแบบมาเพื่อปกป้องผู้บริโภคจากการดำเนินธุรกิจสีเทาและรับประกันกับการแข่งขันที่เป็นธรรม กฎหมายต่อต้านการผูกขาดมีผลบังคับใช้กับกิจกรรมทางธุรกิจที่น่าสงสัยมากมาย ซึ่งรวมถึงการจัดสรรตลาด การควบคุมราคาเสนอ การตรึงราคา และการผูกขาดผลกระทบทางการเมืองที่ไม่สามารถควบคุมได้ หรือการได้รับเงินจากรัฐบาลเพื่อสนับสนุนองค์กร เหตุผลเหล่านี้มักจะถูกรกรกล่าวหาว่าการจัดการกำไรลดลง งานวิจัยในบริบทนี้ พบว่า บริษัทที่มีโอกาสจัดการกำไรลดลงส่วนมากมีผลจากการที่บริษัทอยู่ระหว่างในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายป้องกันการผูกขาด (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)

การวางแผนภาษี (Tax Planning Regulations) เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินหรือเป็นการวางแผนเพื่อให้แน่ใจว่าองค์ประกอบทั้งหมดเป็นองค์ประกอบเพื่อให้จ่ายภาษีต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แผนการลดจำนวนเงินที่คุณจ่ายภาษีเรียกว่าภาษีที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนภาษีควรเป็นส่วนสำคัญของแผนทางการเงินของนักลงทุนแต่ละราย การลดภาระภาษีและเพิ่มความสามารถในการมีส่วนร่วมในแผนการเกษียณอายุเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จ การวางแผนภาษีครอบคลุมข้อควรพิจารณาหลายประการ ข้อควรพิจารณารวมถึงระยะเวลาของรายได้ ขนาด และการวางแผนค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกจากนี้ การเลือกการลงทุนและประเภทของแผนการเกษียณอายุจะต้องช่วยเสริมสถานะการยื่นภาษีและการหักภาษีเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุด การจัดการ

กำไรให้ลดลงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการวางแผนภาษีหรือการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน นี้เป็นประโยชน์เพราะมันสามารถใช้ประโยชน์จากการสูญเสียของพอร์ตการลงทุนเพื่อชดเชยผลตอบแทนของเงินทุนโดยรวม ตาม IRS (Interest Rate Swap) หรือ การสูญเสียเงินทุนระยะสั้นและระยะยาวจะต้องถูกนำมาใช้เพื่อชดเชยกำไรจากเงินทุนประเภทเดียวกันก่อน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความสูญเสียระยะยาวจะชดเชยกำไรระยะยาวก่อนที่จะหักล้างกำไรในระยะสั้น กำไรจากการขายหลักทรัพย์ระยะสั้นหรือรายได้จากสินทรัพย์ที่ถือครองน้อยกว่าหนึ่งปีจะถูกเก็บภาษีตามอัตรารายได้ปกติ

กำไรทางภาษีอาจมีความแตกต่างกับกำไรทางบัญชี แต่การเลือกนโยบายบัญชีจะเหมือนกันในบางอย่าง การจัดการกำไรเพื่อวางแผนภาษีทำได้คือกำไรทางภาษีลดลงแต่จะไม่ใช่กระทบกับกำไรทางบัญชีและกำไรทางบัญชี หรือเป็นไปได้ว่ากำไรทางบัญชีและกำไรทางบัญชีลดลงพร้อมกัน ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการลดกำไรเพื่อให้จ่ายภาษีน้อยลง งานวิจัยในบริบทนี้ พบว่า การหลีกเลี่ยงในการจ่ายภาษีที่ลดลงที่ยอมรับได้ ในด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินหัก ณ ที่จ่าย ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และอากรแสตมป์ โดยการควบคุมค่าใช้จ่าย เช่น ค่ารับรอง ไม่ให้เกินตามอัตราที่กฎหมายกำหนด การเลือกใช้สิทธิที่หลายสินค้าแทนการบริจาค เป็นการเพิ่มรายจ่ายตัดต้นทุนสินค้า เพิ่มรายจ่ายค่าซ่อมแซมอาคารให้คงสภาพเดิม ซึ่งมีใช้การต่อเติมหรือขยายออก การวางแผนภาษีขายโดยใช้ใบกำกับภาษีซื้อมาเป็นเครดิตภาษีภายใน 6 เดือน กู้ยืมเงินในบริษัทหรือเดียวกัน เพื่อไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะคือดอกเบี้ยที่ได้รับ มีบันทึกบัญชีรายจ่ายตามเกณฑ์สิทธิ์ แต่ยังไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยโดยการยืมเงินจากกรรมการ การหลีกเลี่ยงในการจ่ายภาษีที่ลดลงที่ยอมรับไม่ได้ เช่น มีการจัดตั้งคณะบุคคล ซึ่งเป็นคณะบุคคลเป็นคนเดียวกับกรรมการบริษัท เป็นการจ้างมาบริหารงานและจ่ายค่าจ้างให้กับกรรมการ ขายทรัพย์สินในราคาต่ำกว่าราคาทางบัญชีให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีผลการขาดทุนจากการจำหน่ายสินค้านั้นมาเป็นค่าใช้จ่าย และสุดท้ายเป็นการนำใบกำกับภาษีในการซื้อของใช้ส่วนตัวมาลงเป็นค่าใช้จ่ายในบริษัท และนำมาเป็นเครดิตภาษีของบริษัท ซึ่งเป็นการบิดเบือนข้อมูลจากข้อเท็จจริง (นิชาภัทร ภูม่น, 2561)

#### 2.2.1.2 วิธีการทดสอบการจัดการกำไร

มีงานวิจัยหลายวิจัยที่สร้างแบบจำลองเพื่อใช้ในการทดสอบเพื่อการจัดการกำไร (Earnings Management) ตัวชี้วัดในการจัดการกำไรที่เหมาะสมคือ รายการคงค้างทั้งหมด (Total Accrual) หลังจากนั้นพบว่าแท้จริงแล้วรายการคงค้างทั้งหมด (Total Accrual) มีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ รายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) หมายถึง ผู้บริหารสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงหรือควบคุมได้ตามที่ผู้บริหารต้องการ และรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) หมายถึง รายการคง

ค้ำที่ผู้บริหาร ไม่สามารถควบคุมได้ สาเหตุเกิดจากปัจจัยธรรมชาติของธุรกิจ ซึ่งรายการค้ำอยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non- Discretionary Accrual) เป็นส่วนที่ไม่ควรนำไปรวมในการวัดระดับการจัดการกำไร ดังนั้น Jones (1991) จึงมุ่งเน้นไปที่การวัดระดับของรายการค้ำซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ที่อยู่ใน Total Accrual แทน

$$\text{Total Accrual} = \text{Discretionary Accrual} + \text{Non-Discretionary Accrual}$$

แบบจำลองของ Jones (1991) ยังไม่สามารถวัดระดับของรายการค้ำซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ได้ถูกต้องโดยได้คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการค้ำทั้งหมด (Total Accrual) กับการเปลี่ยนแปลงของที่ดินอาคารและอุปกรณ์ (Property, plant and equipment) และการเปลี่ยนแปลงของรายได้ (Earnings) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) ในช่วงเวลาก่อนที่บริษัทจะถูกตรวจสอบพบการจัดการกำไร และหลังจากนั้นนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มาวัดระดับของรายการค้ำที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) ในช่วงเวลาที่ทดสอบ และหลังจากนั้นนำไปหักออกจาก รายการค้ำทั้งหมด (Total Accrual) ในช่วงเวลาเดียวกันจะได้ระดับของรายการค้ำซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual)

รายการค้ำเป็นรายการที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารมากเกินไปหรือมีการจัดการกำไรมากไปอาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ข้อมูลหรือนักลงทุนเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นมีหลายบริษัทที่มีการจัดการกำไรผ่านรายการค้ำที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร จึงมีงานวิจัยที่นำตัวแบบของการจัดการกำไรเพื่อใช้ทดสอบรายการค้ำที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อเป็นเครื่องมือในการทดสอบหาการจัดการกำไร พบว่า ตัวแบบของ Cross-Sectional Jones Model สามารถทดสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถใช้ทดสอบได้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว ตัวแบบในการคำนวณมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคำนวณรายการค้ำทั้งหมด (Total Accruals) หรือเรียกว่า รายการค้ำจากเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งมีสองวิธี คือ วิธีตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงิน (Balance Sheet Approach) และ วิธีตามแนวคิดกระแสเงินสด (Statement of Cash Flow Approach)

วิธีตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงิน (Balance Sheet Approach) วิธีที่ใช้คือการเปลี่ยนแปลงรายการเงินทุนหมุนเวียนหรือรายการค้ำ ในการคำนวณรายการค้ำทั้งหมดจากการเปลี่ยนแปลงเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่ใช่เงินสดหักด้วยค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (ทุกตัวแปรจะหารด้วยสินทรัพย์ต้นปี เพื่อตัดปัญหาความไม่คงที่ของความแปรปรวนในตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน)

ดังนั้น การหาค่ารายการคงค้างทั้งหมดวิธีตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงินสามารถหาค่าได้ ดังนี้

$$TA_t = (\Delta CA_{it} - \Delta Cash_{it} - \Delta CL_{it} + \Delta DCL_{it} - DEP_{it}) / A_{it-1}$$

โดย

TA	รายการคงค้างทั้งหมด
$\Delta CA$	การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน
$\Delta Cash$	การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
$\Delta CL$	การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน
$\Delta DCL$	การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวที่จะถึงครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี
DEP	ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย
A	สินทรัพย์รวม
it	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

วิธีตามแนวคิดกระแสเงินสด ( Statement of Cash Flow Approach) รายการคงค้างทั้งหมดโดยหักออกจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานออกจากกำไรก่อนรายการพิเศษ ดังนั้น การหาค่ารายการคงค้างทั้งหมดวิธี ตามแนวคิดกระแสเงินสดสามารถหาค่าได้ ดังนี้

$$TA_{it} = (EBXI_{it} - CFO_{it}) / A_{it-1}$$

โดย

TA	รายการคงค้างทั้งหมด
EBXI	กำไรก่อนรายการพิเศษ
CFO	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
A	สินทรัพย์รวม
it	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

การประมาณการรายการคงค้างหมดซึ่งเปรียบเทียบกันระหว่างตัวแบบที่ 1 ตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงินและตัวแบบที่ 2 ตามแนวคิดกระแสเงินสด ผลการทดสอบพบว่าตัวแบบที่ 1 ตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงินมีการผิดพลาดสูง และทำให้ผลการวิเคราะห์ความถดถอยที่ใช้ในการคำนวณรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหารและรายการคงค้างจากการดำเนินงานไม่ถูกต้อง โดยงานวิจัยที่ใช้วิธีตัวแบบที่ 2 ตามแนวคิดกระแสเงินสด ดังนั้นตัวแบบ Cross-Sectional Modified Jones 1991 Model ในตัวแบบที่ 2 ตามแนวคิดกระแสเงินสด สามารถลดความผิดพลาดการประมาณการรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหารในการคำนวณรายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดกระแสเงินสด (เกศสุดาและชุติมา, 2562) เช่น การควบรวมกิจการ (Mergers and Acquisitions) รายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงินนั้นมีค่าสูงเกินจริงอันเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์สุทธิของบริษัท ส่วนในเรื่องการขายสินทรัพย์ (Divestitures) รายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดงบแสดงฐานะทางการเงินมีค่าต่ำเกินจริง เนื่องจากการแปลงอัตราค่าเงินต่างประเทศ จึงเกิดความคลาดเคลื่อนในการคำนวณทำให้สินทรัพย์ของบริษัทลดลง ส่วนปัญหาของวิธีตามแนวคิดกระแสเงินสด คือกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก เพราะหลายบริษัทในประเทศ หรือต่างประเทศได้รับยกเว้นในการจัดทำงบกระแสเงินสด

ขั้นตอนที่ 2 การประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจสิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อภายหลังจากการคำนวณคงค้างทั้งหมดแล้ว คือ การแบ่งของรายการคงค้างทั้งหมดออกเป็นรายการคงค้างจากการดำเนินงานและรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของฝ่ายบริหาร ทั้งสองส่วนอาจไม่สังเกตเห็นได้ ดังนั้น การประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจจึงต้องใช้แบบจำลองในการทดสอบวิธีการจัดการกำไร ตามงานวิจัยของ Dechow (1995)

#### 1. แบบจำลอง Healy

$$NDA_{it} = \frac{\sum TA_{it}}{N}$$

โดย

NDA	รายการคงค้างจากการดำเนินงาน
TA	รายการคงค้างทั้งหมด
N	จำนวนปีในช่วงประมาณการ
it	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

ประสิทธิภาพแบบจำลอง Healy เมื่อเปรียบเทียบกับแบบจำลองอื่นๆ เป็นการกำหนดค่าเฉลี่ยรายการคงค้างทั้งหมดในช่วงประมาณการ (Estimate Period) ซึ่งอยู่บนสมมติฐานของการคู่เข้าหาค่าเฉลี่ย (Mean Reverting) เท่ากับการกำหนดให้รายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ (Event Period) ซึ่งช่วงประมาณการ คือ บริษัทไม่มีการจัดการกำไรเป็นช่วงเวลาที่คาดการณ์ ส่วนช่วงที่เกิดเหตุการณ์ คือ บริษัทมีการจัดการกำไรเป็นช่วงเวลาที่คาดการณ์ว่ารายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจตามแบบจำลอง Healy ดังสมการข้างต้น

## 2. แบบจำลอง Jones

$$TA_{it} / A_{it-1} = a [1 / A_{it-1}] + b1 [\Delta REV_{it} / A_{it-1}] + b2 [PPE_{it} / A_{it-1}] + \epsilon_{it}$$

โดย

TA	รายการคงค้างทั้งหมด
$\Delta REV$	การเปลี่ยนแปลงรายได้
PPE	ที่ดินอาคารและอุปกรณ์
A	สินทรัพย์รวม
It	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

แบบจำลองการถดถอยเชิงเส้นที่มีการอธิบายถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของบริษัทในรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจและรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจเป็นค่าที่ไม่คงที่และมีการเปลี่ยนตามเวลา การศึกษาเหตุการณ์ (Event Study) อนุกรมของเวลาในการทำกำไรควรแยกออกเป็นสองช่วง ได้แก่ ช่วงประมาณการและช่วงที่เกิดเหตุการณ์ อันเนื่องมาจากสาเหตุ มีข้อสมมติว่าก่อนเหตุการณ์จะเกิดขึ้นไม่มีการจัดการกำไรของบริษัท จากงานวิจัยของ Jones ในการศึกษาเหตุการณ์ การประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจสามารถแบ่งได้ตามช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นช่วงที่ใช้ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแต่ละบริษัทในปีก่อนที่เกิดเหตุการณ์ รายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายได้ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์และรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจที่อยู่ในช่วงประมาณการ แต่ละบริษัทจำเป็นต้องมีข้อมูลในปีก่อนเกิดเหตุการณ์อย่างน้อย 10 ปี จากสมการในส่วนแรก คือ ค่าผกผันของสินทรัพย์ต้นปีแทนจุดตัดแกนตั้ง และสองตัวแปรในส่วนหลัง คือ การ

เปลี่ยนแปลงรายได้ และที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เพื่อเป็นการควบคุมการเปลี่ยนแปลงรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ ตามสมการที่กล่าวมาข้างต้น

ช่วงที่ 2 เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในช่วงของการตรวจสอบการจัดการกำไร เป็นการประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจในปีที่เกิดเหตุการณ์โดยใช้ข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงที่ดิน อาคารและอุปกรณ์และรายได้ในปีที่เกิดเหตุการณ์เช่นกันร่วมกับค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตามสมการข้างต้นแบบเดียวกับสมการช่วงที่ 1

แบบจำลองของ Jones ถูกนำไปใช้ในวรรณกรรมทางบัญชีมากที่สุดแต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถประมาณระดับของของรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารได้ถูกต้องนัก รายได้จากการขายสดและรายได้จากการขายเชื่อ ถูกแบ่งเป็นสองส่วนเนื่องจากรายได้จากการขายสดเป็นส่วนที่ผู้บริหารไม่นำไปใช้ในการจัดการกำไร อันเนื่องมาจากเป็นการสร้างผลกระทบต่อกระแสเงินสดของบริษัทนั่นเอง ส่วนมากผู้บริหารจึงนิยมจัดการกำไรผ่านรายการขายเชื่อมากกว่าแบบจำลอง Jones จึงควรมีการเปลี่ยนของยอดลูกหนี้ออกจากแบบจำลองในการประมาณระดับของรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร เพื่อที่จะรวมยอดนี้ไว้กับรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารแทน จึงเป็นการเกิดแบบจำลอง Modified Jones ขึ้นมา

### 3. แบบจำลอง Modified Jones

$$NDA_{it} = a (1 / A_{it-1}) + b_1 (\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) / A_{it-1} + b_2 (PPE_{it} / A_{it-1})$$

โดย

NDA	รายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร
$\Delta REV$	การเปลี่ยนแปลงของรายได้บริษัท
$\Delta REC$	การเปลี่ยนแปลงลูกหนี้
PPE	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
A	สินทรัพย์รวม
It	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

เป็นการคำนวณรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร คือการนำเอาผลลัพธ์ในการคำนวณค่ารายการคงค้างอยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหารนำมาคำนวณรายการคงค้างที่อยู่กับรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารโดยนำมาลบกับรายการคงค้างทั้งสิ้น แบบจำลอง



Jones ฉบับปรับปรุง มีข้อสมมติว่าไม่มีการจัดการกำไรผ่านรายได้จากฝ่ายบริหาร จึงเป็นการกำหนดในการเปลี่ยนแปลงรายได้เป็นรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ คือ รายได้จากการขายสด และรายได้จากการขายเชื่อซึ่งประกอบทั้งสองรายได้ขึ้น ซึ่งรายได้จากการเชื่อซึ่งเป็นเหตุที่อยู่ภายใต้ในการจากจัดการกำไรของฝ่ายบริหาร และสามารถจัดการกำไรผ่านลูกหนี้การค้าในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ ดังนั้นแบบจำลอง Modified Jones การปรับปรุงแบบจำลองการรวมเฉพาะรายได้จากการขายสด โดยหักการเปลี่ยนแปลงลูกหนี้การค้าจากการเปลี่ยนแปลงรายได้ ดังสมการที่กล่าวมาข้างต้น

#### 4. แบบจำลอง Modified Jones ปรับปรุงโดย Yoon & Miller (2002)

$$TA_{it} / REV_{it} = \beta_0 + \beta_1 (\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) / REV_{it} + \beta_2 (\Delta EXP_{it} - \Delta PAY_{it}) / REV_{it} + \beta_3 (DEP_{it} + RET_{it}) / REV_{it} + \epsilon_{it}$$

โดย

$TA_{it}$	กำไรสุทธิหักด้วยกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
$REV_{it}$	รายได้สุทธิ
$REC_{it}$	ลูกหนี้การค้า
$EXP_{it}$	ผลรวมของต้นทุนการขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด
$PAY_{it}$	เจ้าหนี้การค้า
$DEP_{it}$	ค่าเสื่อมราคา
$RET_{it}$	ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์หลังเกษียณ
$\Delta$	การเปลี่ยนแปลง

ซึ่งผลที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงแบบจำลอง Modified Jones ที่ปรับปรุงโดย Yoon & Miller (2002) มีประสิทธิภาพในการวัดระดับการจัดการกำไรได้มากยิ่งขึ้น โดย  $(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) / REV_{it}$  เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงรายได้ที่กลายเป็นเงินสดโดยไม่รวมส่วนที่เป็นลูกหนี้ ส่วนตัวแปร  $(\Delta EXP_{it} - \Delta PAY_{it}) / REV_{it}$  เป็นตัวแปรที่ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดโดยไม่รวมส่วนที่เป็นเจ้าหนี้ คือส่วนทั้งสองส่วนนี้ได้ อธิบายถึงการจัดการกำไรที่ผ่านการปรับเปลี่ยนตัวเลขในส่วนของรายได้และค่าใช้จ่ายโดยผู้บริหาร ซึ่งเป็นการอธิบาย รายการคงค้างระยะสั้น (Current Accruals) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ต่อมาตัวแปร

$(DEP_{it} + RET_{it}) / REV_{it}$  เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ส่วนของค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสดที่เป็นรายการคงค้างระยะยาว (Non-Current Accruals) เพื่อให้มีความสมบูรณ์ และสามารถอธิบายส่วนที่เป็นรายการคงค้างระยะสั้น (Current Accruals) กับรายการคงค้างระยะยาว (Non-Current Accruals) ได้ทั้งครอบคลุมยิ่งขึ้น (กิตติพิศ วาจาจรฤทธิ์, 2559) งานวิจัยในบริบทนี้พบว่า แบบจำลองนี้สามารถอธิบายระดับของรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และสามารถคาดการณ์โอกาสในการจัดการกำไรได้เป็นอย่างดี โดยมีค่า R-squared สูงกว่าแบบจำลอง Modified Jones เป็นการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในประเทศบังกลาเทศ (Islam, Ali, Ahmad, 2011) ยังมีอีกหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไร มีการนำข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินมาสร้างแบบจำลองความน่าจะเป็นในการคาดการณ์โอกาสที่บริษัทจะมีการจัดการกำไร กลุ่มตัวอย่างใช้เป็นบริษัทที่มีการประกาศปรับปรุงตัวเลขกำไร ซึ่งตัวที่วัดการจัดการกำไรที่มีประสิทธิภาพคือ อัตราส่วนหมุนเวียนของลูกหนี้ถั่วเฉลี่ย (Account receivable turnover) ส่งผลทางบวกกับโอกาสที่บริษัทจะต้องปรับปรุงงบการเงิน และการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของกระแสเงินสดต่อกำไร (Cash flow to net income) ส่งผลทางลบกับโอกาสที่บริษัทจะต้องปรับปรุงงบการเงิน กำไรที่มีคุณภาพสูงต้องประกอบด้วยสัดส่วนของเงินสดมากกว่ารายการคงค้าง ซึ่งการวัดสัดส่วนของกระแสเงินสดกับกำไรสุทธิทางบัญชีย่อมสามารถชี้วัด ถึงโอกาสที่บริษัทสามารถจะปรับปรุงงบการเงินได้

ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการ (Governance) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการจัดการกำไร ซึ่งปัจจัยนี้ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของตัวแทน (Agency conflict) ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ถ้าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดแรงจูงใจการจัดการกำไรผ่านผู้บริหาร มักสะท้อนจากการดำเนินงานของคณะกรรมการของบริษัท (Bord of director) ซึ่งคณะกรรมการของบริษัทมีหน้าที่ควบคุมการดูแลการทำงานเพื่อที่รักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและบริษัท

ระดับของเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ (Working Capital) เป็นปัจจัยที่บอกถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเป็นการบอกถึงสภาพทางการเงินของบริษัท งานวิจัยที่พบในบริบทนี้คือ การวัดระดับของเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ กับตัวเลขกำไรมีความสัมพันธ์กัน ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขทางกำไรและตัวเลขทางกระแสเงินสดต่างๆ (กิตติพิศ วาจาจรฤทธิ์, 2559)

##### 5. แบบจำลอง DeAngelo

$$NDA_{it} = TA_{it-1}$$

โดย

NDA	รายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร
TA	รายการคงค้างทั้งหมด
It	ดัชนี ( i คือบริษัท และ t คือ ปี )

การรายการคงค้างรวมปีก่อนมีผลจากรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจในปีปัจจุบัน ซึ่งรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร เป็นความแตกต่างระหว่างรายการคงค้างรวมปีปัจจุบันกับปีก่อน เป็นการสมมติรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามแนวคิดแบบสุ่ม (Random Walk) ฉะนั้นรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจตามแบบจำลองที่กล่าวมาข้างต้น การสมมติรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจเป็นที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลาและสามารถตรวจสอบการจัดการกำไรจากรายการคงค้างทั้งหมด ตามแบบจำลอง Healy และแบบจำลอง DeAngelo

#### 6. แบบจำลอง Industry

$$NDA_{it} = Y_1 + Y_2 \text{median}_i(TA_{it}) / A_{it-1}$$

โดย

$Y_1 + Y_2$	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแต่ละบริษัทที่ประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองที่น้อยที่สุด
$\text{median}_i(TA_{it})$	ค่ามัธยฐานของรายการคงค้างรวม

การพัฒนาแบบจำลอง Industry เป็นการพัฒนารุ่นคลายข้อตกลงที่กำหนดว่ารายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นค่าคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลา แบบจำลองข้างต้นเป็นแบบจำลองอยู่บนพื้นฐานของ รายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

แบบจำลอง Industry เป็นการประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินงานด้วยค่ามัธยฐานของกลุ่มอุตสาหกรรม โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจของแต่ละกิจการ แบบจำลอง Industry ไม่สามารถแยกรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจจากรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารได้ ถ้าหากการเปลี่ยนแปลงรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจมีขนาดใหญ่

7.แบบจำลอง Kasznik

$$TAC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 (\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}) + \alpha_2 PPE_{it} + \alpha_3 \Delta CFO_{it} + \varepsilon$$

โดย

$TAC_{it}$	รายการคงค้างรวม
$\Delta REV_{it}$	ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$\Delta REC_{it}$	ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$PPE_{it}$	สินทรัพย์ถาวรรวม ณ วันสิ้นสุดของปีที่พิจารณา
$\Delta CFO_{it}$	ผลต่างระหว่างกระแสเงินสดในปีที่พิจารณากับกระแสเงินสดในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$It$	บริษัทที่นำศึกษา และ ปีที่นำมาศึกษา
$\varepsilon$	ค่าผิดปกติ (Abnormal) ของตัวแปร

8. แบบจำลอง Kothari et al. (2005)

$$\frac{TAC_{it}}{A_{it-1}} = \beta_0 \frac{1}{A_{it-1}} + \beta_1 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \beta_2 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} + \beta_3 \frac{ROA_{it}}{A_{it-1}} + \varepsilon_{it}$$

โดย

$TAC_{it}$	รายการคงค้างรวมของบริษัท i ในปี t
$\Delta REV_{it}$	ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$\Delta REC_{it}$	ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$PPE_{it}$	สินทรัพย์ถาวรรวม ณ วันสิ้นสุดของปีที่พิจารณา
$\Delta CFO_{it}$	ผลต่างระหว่างกระแสเงินสดในปีที่พิจารณากับกระแสเงินสดในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$It$	บริษัทที่นำศึกษา และ ปีที่นำมาศึกษา

### ε ค่าผิดปกติ (Abnormal) ของตัวแปร

วิธีที่ใช้ในการทดสอบการจัดการกำไรมีอยู่หลายวิธี ได้แก่ Industry model (1991), Modified Jones (1995), Modified Jones ปรับปรุงโดย Yoon & Miller (2002), Healy (1985), Jones (1991), DeAngelo (1986), Kasznik (1999) และ Kothari et al. (2005) ซึ่งวิธีแรกที่ใช้ในการทดสอบการจัดการกำไรคือวิธีของ Healy (1985) พบว่ามีการจัดการกำไร โดยการคำนวณกำไรจากการจ่ายโบนัสของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายเกณฑ์คงค้าง ต่อมา DeAngelo (1986) ได้ทำการเพิ่มเรื่องวงจรระยะเวลาบัญชีของเกณฑ์คงค้างและวัดจากสินทรัพย์รวมทั้งหมดเหมือนกันแต่ใช้ผลต่างระหว่างปีปัจจุบันกับปีก่อนผลต่างดังกล่าวสามารถแยกรายการในเกณฑ์คงค้างที่ไม่ปกติทำให้เริ่มแยกรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) ออกจากกันได้โดยใช้พื้นฐานของ Healy (1985) และแบบจำลอง Jones (1991) สามารถวัดรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) เพื่อหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และมีการเพิ่มการเปลี่ยนแปลงของรายได้และใส่ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เข้าไปเป็นตัวแปรในการคำนวณเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบจำลองมาจาก Healy (1985) และ DeAngelo (1986) (ดวงกมล สุขแก้วมณี, 2558)

ต่อมา Modified Jones (1995) ได้พัฒนาแบบจำลองมาจาก Jones (1991) เพื่อจะทำการตัดค่า Error ในการจัดการกำไรในรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และเนื่องจากพบว่าธุรกิจสามารถเปลี่ยนแปลงยอดของรายได้ได้โดยการอาศัยการขายเชื่อ ดังนั้นจึงได้นำการเปลี่ยนแปลงของยอดลูกหนี้มาหักออกจากการเปลี่ยนแปลงของยอดรายได้เพื่อสะท้อนถึง รายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) ที่แท้จริงนั่นเอง และ Modified Jones ปรับปรุงโดย Yoon & Miller (2002) ซึ่งเป็นการทดสอบแบบจำลองของ Modified Jones ในการวัดระดับของรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และพบว่าแบบจำลองนี้ยังขาดประสิทธิภาพในการคาดคะเนโอกาสในการจัดการกำไร เนื่องจากผู้บริหารไม่ได้จัดการกำไรโดยการปรับเปลี่ยนบัญชีรายได้เท่านั้น แต่ผู้บริหารยังสามารถจัดการกำไรผ่านการปรับเปลี่ยนบัญชีค่าใช้จ่ายได้ด้วยเช่นกัน และต่อมาแบบจำลอง Kothari et al. (2005) ทำการพัฒนาแบบจำลองโดย Dechow et al. ซึ่งพบว่ายังมีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไร ตามแนวคิดของ Kothari et al. (2005) และได้มีการวิเคราะห์รายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และรายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual) ซึ่งมีการนำไปวิเคราะห์กับผลการดำเนินงาน โดยการทดลองใส่ตัวแปรเพิ่มไปคือ อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ซึ่งผลของการใส่

อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์เข้าไปในการวิเคราะห์ซึ่งจะช่วยให้การวัดค่าแบบจำลองออกมาได้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

#### 2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริต (Fraud)

นิยามของคำว่าทุจริต (Fraud Definition) มีหลายคำนิยามมากมาย “การสำแดงหรือการจัดการอย่างรอบรู้หรือความเลินเล่อ” เพื่อผลประโยชน์ของตน เป็นการนำมาซึ่งเกิดความเสียหายแก่ฝ่ายที่โดนหลอกลวง (ณัฐญา เสียวครบุรี วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล และอุเทน เลาน้ำทา, 2562)

ความผิดปกติในงบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งตัวเลข มีการสร้างรายการที่แนบเนียนจากการกระทำร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการ การบัญชี การเงินและการกฎหมาย อันเนื่องมาจากการทุจริตระดับบริหาร อาจไม่สามารถตรวจสอบพบความผิดปกติของผู้สอบบัญชีอิสระและผู้ตรวจสอบภายใน ปัญหาที่สำคัญเป็นอย่างมากสำหรับองค์กรธุรกิจคือ การทุจริต ในประเทศไทยได้มีการสำรวจเกี่ยวกับการทุจริตในองค์กรธุรกิจในประเทศไทย พบว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดในองค์กรคือการทุจริตนั่นเอง เฉพาะผลขาดทุนเป็นจำนวนมากมีแนวโน้มการทุจริตที่สูงขึ้น แต่ผลขาดทุนเป็นจำนวนน้อยมีแนวโน้มการทุจริตที่ต่ำลง ซึ่งผู้ที่มีบทบาทที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กิจการ ต้องเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ และมีอำนาจในระดับสูง

การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร การทุจริตภายในองค์กร เช่น การรับเงินสดจากการขายของแต่ไม่นำเงินสดนั้นมานำส่งให้บริษัท และนำเงินนั้นไปใช้ในเรื่องส่วนตัวเมื่อถึงเวลาที่บริษัทมีการนับเงินสดทำให้ไม่สามารถหาเงินส่วนที่ใช้ไปมาคืนให้บริษัทได้ เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอก เช่น ฝ่ายจัดซื้อที่มีผลประโยชน์หรือรับสินบนกับตัวแทนจำหน่ายสินค้าของบริษัท เป็นต้น การทุจริตส่วนมากเป็นได้ที่มีผู้สมรู้ร่วมคิดในองค์กร อาจเกิดจากกลุ่มพนักงานเดียวกัน หรือความร่วมมือระหว่างคนนอกองค์กร ดังนั้น การแก้ปัญหาการทุจริตในองค์กรต้องทราบสาเหตุว่าอะไรเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต จะได้เห็นเหตุที่แก้ไขได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นมากกว่าการตรวจสอบพบการทุจริตซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุส่วนมากจะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามกฎระเบียบขององค์กรหรือการดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทำให้บริษัทลดผลขาดทุนจากการทุจริตของพนักงานหรือการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

##### 2.2.2.1 ประเภทของการทุจริต (Fraud Classification)

การทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (Occupational fraud) เป็นการศึกษาข้องเกี่ยวกับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งให้คำนิยามว่า เป็นการใช้อำนาจในหน้าที่การทำงานก่อให้เกิดลาภอันมิควรได้ หรือการใช้ทรัพยากรหรือทรัพย์สินขององค์กรผิดวัตถุประสงค์ การทุจริตในประเภทนี้มีหลายลักษณะ เช่น การขโมยเงิน (Embezzlement) การทุจริตเกี่ยวกับสินค้าคง

คลัง การทำใบเสร็จรับเงินเท็จ (False billing schemes) การทุจริตเกี่ยวกับหลักทรัพย์ (Securities fraud) การปลอมแปลงเอกสาร (Forgery) เป็นต้น (Association of Certified Fraud Examiners Report, 2010) กรณีการทุจริตของ Enron เป็นบริษัทพลังงานยักษ์ใหญ่ของประเทศอเมริกา ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่ของ Enron ไม่ได้เป็นเจ้าของสินทรัพย์พลังงานเองแต่จะเป็นนายหน้าในการซื้อขายระหว่างผู้ที่ขายพลังงานกับผู้ที่จะซื้อพลังงาน Enron กลับเลือกที่จะใช้มูลค่าทรัพย์สินที่ซื้อขายแสดงเป็นรายได้ โดยไม่มีเงินสดเข้ามาและใช้วิธีการทางบัญชีในการรับรู้รายได้ก่อน โดยมีสำนักงานตรวจสอบบัญชีเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดในการทุจริตครั้งนี้คือ Arthur Andersen ซึ่งให้ความช่วยเหลือ Enron ในการสร้างกำไรปลอม ปกปิดหนี้สินและตกแต่งบัญชี ต่อมา Arthur Andersen จึงได้ถูกถอนใบอนุญาตตรวจสอบบัญชี หลังจากการถูกตรวจสอบคดีของ Enron บริษัทถูกลดเครดิตลงทำให้ราคาหุ้นของบริษัทตกลงเป็นอย่างมาก บริษัทจึงเกิดการขาดสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ และขอขึ้นล้มละลายเป็นเวลาต่อมา ส่วนประเทศไทยได้มีการประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชี หมวดที่ 240 เพื่อเป็นการหาการทุจริตจากงบการเงินในปี พ.ศ.2545 สมาคมผู้ตรวจสอบการทุจริตมีการแบ่งการทุจริตโดยใช้ตำแหน่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

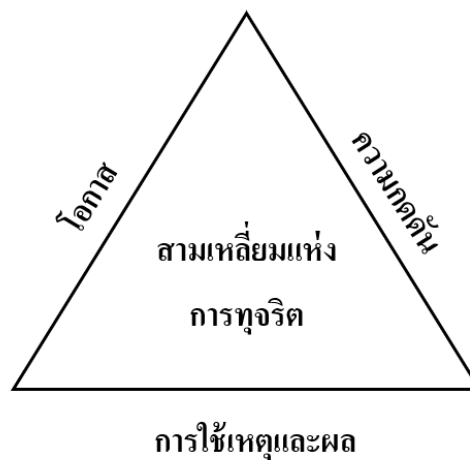
1. การยักยอกทรัพย์สิน (Asset misappropriation) การแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินหรือทรัพย์สินของบริษัท การฉ้อโกงหรือการยักยอกทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามหรือพนักงานในองค์กรที่ใช้ตำแหน่งของตนในทางที่ผิด การฉ้อโกงประเภทนี้สามารถกระทำได้โดยกรรมการบริษัท พนักงานของบริษัท หรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ถือและจัดการทรัพย์สินและผลประโยชน์ขององค์กร

2. การคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นการทุจริตเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง การคอร์รัปชันทางธุรกิจมีหลายรูปแบบ ส่งผลต่อชีวิตและสวัสดิภาพของคนทุกหนทุกแห่ง เช่น บริษัทจ่ายสินบนเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์กรเพื่อต้องการชนะสัญญาจัดซื้อจัดจ้างของรัฐหรือเอกชนและได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจซึ่งเพิกเฉยต่อข้อกำหนดทางกฎหมาย

3. การทุจริตในงบการเงิน (Fraudulent Statement) การหลอกลวงหรือการบิดเบือนความจริงที่บุคคลหรือนิติบุคคลทำให้รู้ว่าการบิดเบือนความจริงอาจส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ที่ไม่ได้รับอนุญาตต่อบุคคลหรือนิติบุคคลหรือบุคคลอื่น การฉ้อโกงงบการเงินเกิดขึ้นเมื่อบริษัทเปลี่ยนแปลงตัวเลขในงบการเงินเพื่อให้ดูมีกำไรมากกว่าที่เป็นจริง การทุจริตในงบการเงินทางการเงินมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การซ่อนภาระผูกพันและหนี้สินจากงบดุลของบริษัท การสร้างรายได้เกินจริงโดยการบันทึกบัญชีโดยใช้ยอดขายที่คาดหวังในอนาคต การเพิ่มมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์โดยรู้เท่าทันถึงการใช้จ่ายค่าที่คิดค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสม เป็นต้น (พรชัย นฤดมกุล และพรพรรณภา รอดวรรณะ, 2554)

2.2.2.2 สามเหลี่ยมแห่งการทุจริต ( Fraud Triangle) ปัจจัยความเสี่ยงต่อการทุจริตแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ ความกดดันให้ทำการทุจริต โอกาสในการทำทุจริต และการใช้เหตุผลเพื่อกระทำการทุจริต

ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมาตรฐานการสอบบัญชีของสหรัฐอเมริกาฉบับที่ 99 (Casabona and Grego, 2003) คล้ายกับสามเหลี่ยมแห่งการทุจริต (ภาพที่ 2.1 ) เป็นการอธิบายถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริต โดย Donald Cressey (Singleton et al., 2006)



ภาพที่ 2.1 สามเหลี่ยมแห่งการทุจริต

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก Singleton et al., 2006

ความกดดัน (Pressure) ความกดดันเป็นอีกวิธีหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจให้ชีวิตมีแรงผลักดันให้กระทำการฉ้อโกง แรงกดดันบางครั้งเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ส่วนตัวที่สร้างความต้องการเงินมากขึ้น เช่น ปัญหาทางการเงิน การว่างงานการตกงาน การเล่นพนัน หรือลักษณะการใช้ชีวิต เป็นต้น ในบางครั้งแรงกดดันก็มาจากปัญหาในงาน เป้าหมายประสิทธิภาพที่ไม่สมจริง อาจเป็นแรงจูงใจในการฉ้อโกง

โอกาส (Opportunity) ถ้าใครพูดถึงการโจรกรรม มันต้องมีอะไรบางอย่างที่จะขโมยและวิธีที่จะขโมยมัน จุดอ่อนใดๆ ในระบบขององค์กร เช่น การขาดการกำกับดูแลในองค์กรถ้าเปรียบเทียบกับในเรื่องการโจรกรรม ซึ่งเป็นวิธีการขโมยนั่นเอง จากองค์ประกอบทั้งสามของสามเหลี่ยมแห่งการทุจริต (Fraud Triangle) โอกาสมักจะมองเห็นได้ยาก แต่ค่อนข้างง่ายที่จะควบคุมผ่านการเปลี่ยนแปลงขององค์กรหรือขั้นตอน สอดคล้องกับผลงานวิจัยว่า ผู้ที่ทำการทุจริต



จะเป็นผู้ที่มีความรู้และมีโอกาสที่จะเอื้ออำนวยให้ทำการทุจริต (Singleton et al., 2006) พฤติกรรมหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลก็สามารถเป็นเครื่องบ่งบอกที่จะกระทำการทุจริตได้เช่นกัน ผู้บริหารถึงพยายามที่จะเข้าถึงพฤติกรรมที่ต้นตอของสาเหตุแห่งการทำทุจริต นอกจากนั้น การทุจริตในงบประมาณการเงินหรือผู้บริหารทำการทุจริต ซึ่งผู้บริหารทำได้โดยเข้าไปสอดแทรกในกระบวนการเปลี่ยนแปลงตัวเลขในงบประมาณการเงิน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อองค์กรเป็นอย่างมาก “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (White collar crime)” คือการทุจริตโดยผู้บริหารในตำแหน่งหน้าที่ เป็นอาชญากรรมที่ไม่ใช้ความรุนแรง แรงจูงใจหลักส่วนมากมักจะเป็นลักษณะทางการเงิน อาชญากรรมมักจะครอบครองตำแหน่งมีอาชีพและมีอำนาจ การจำแนกประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นสามารถแบ่งประเภทออกเป็นสองประเภทกว้างๆ ได้แก่ อาชญากรรมส่วนบุคคลคืออาชญากรรมทางการเงินที่กระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล รวมถึงการขโมยข้อมูลประจำตัว การแฮ็กข้อมูล การปลอมแปลงเอกสาร และแผนการฉ้อโกงอื่นๆ เป็นต้น อาชญากรรมขององค์กรเกิดขึ้นในระดับองค์กร ตัวอย่างเช่น บริษัท นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์อาจให้เงินพนักงานใต้โต๊ะในโครงการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลวงในซึ่งอาจเกิดการฟอกเงินในระดับองค์กร เป็นต้น (พรชัย นฤดมกุล และพรรณนิภา รอดวรรณะ, 2554)

ความมีเหตุผล (Rationalization) มีสองด้านของเหตุผล ประการแรกคือการฉ้อโกงต้องสรุปได้ว่าผลประโยชน์ของการฉ้อโกงนั้นมีมากกว่าความเป็นไปได้สำหรับการถูกตรวจสอบ ประการที่สองคือผู้ฉ้อโกงต้องพิสูจน์การฉ้อโกง การให้เหตุผลอาจเกี่ยวข้องกับความไม่พอใจในงานหรือการรับรู้สิทธิ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเองสามารถมองเห็นได้จากการสังเกตความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้หลอกลวง

### 2.2.2.3 ผู้ทุจริตในองค์กรมี 7 ประเภท (The Seven Deadly Types of Corporate Fraudsters)

ลักษณะของการสังเกตว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำการทุจริตในองค์กรนั้นเป็นเรื่องยากมาก โดยมีการเสนอลักษณะบุคคล 7 ประเภทมีโอกาสในการกระทำการทุจริตใน ดังนี้

1. พนักงานที่ไม่พอใจในหน้าที่งานของตน (The Disgruntled employee) คือการไม่พอใจกับงานและมีแนวโน้มที่จะบ่นเกี่ยวกับมันหรือคนในองค์กรมักจะไม่พอใจและแสดงท่าทีความไม่พอใจออกมา เพื่อนร่วมงานในองค์กรรู้สึกไม่สบายใจด้วยเหตุผลเล็กๆ น้อยๆ เช่น เพื่อนร่วมงานไม่ช่วยเหลือพวกเขาในการทำงานหรือโปรเจกต์ มีคนขโมยความคิดไอเดียในการทำงาน การไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่มหรือโบนัส การไม่ชอบเพื่อนร่วมงาน โดยเหตุผลส่วนตัว การทะเลาะเบาะแว้งกับคนในองค์กร ซึ่งเป็นการอยู่นอกเหนือการควบคุมขององค์กร ดังนั้น ไม่ว่าจะการบริหารองค์กรจะดีแค่ไหนก็อาจจะเจอพนักงานที่ไม่พอใจบ้างบางครั้ง

2. ขอบเขตของผู้ทดลอง (Limit tester) การกระทำบางสิ่งของคนในองค์กรเพื่อพิสูจน์ความสามารถของเขา แต่ไม่สนใจการกระทำที่จะก่ออาชญากรรม เช่น การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นความลับของบริษัทโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น

3. ผู้แสวงหาความตื่นเต้น (The thrill seeker) เป็นการกระทำความคิดโดยต้องการความตื่นเต้น

4. ผู้ที่ปรารถนาจะเป็นแบบผู้อื่น (The wannabe) การอยากเลื่อนตำแหน่ง หรือมีอำนาจในหน้าที่การงานมากกว่าพนักงานคนอื่นๆ อาจจะขโมยความคิดหรือไอเดียของงาน เพื่อให้ตัวเองได้เลื่อนตำแหน่งตามที่ปรารถนาไว้

5. ผู้ที่ต้องการอยู่รอด (The survivor) การสร้างเรื่องโดยผู้บริหารบางคนในองค์กร เพื่อให้พนักงานมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วนั้นไม่ใช่เลย

6. ผู้ที่ต้องการความก้าวหน้าในธุรกิจหรือในสังคม (The social climber) ผู้ที่พยายามที่จะได้รับตำแหน่งทางสังคมที่สูงขึ้นหรือเป็นที่ยอมรับในสังคมที่ทันสมัย เช่น การต้องการเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงานเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับในตนเอง

7. ผู้ที่ความโลภ (The Gordon gecko) เหตุที่ชัดเจนที่สุดที่ก่อให้เกิดการกระทำที่ทุจริตคือ ความโลภ นั่นเอง จึงเปรียบเสมือนกับ Gordon Gekko เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของความโลภ เป็นที่รู้จักจากคำพูดที่โด่งดังของเขาว่า "ความโลภเป็นสิ่งที่ดี"

#### 2.2.2.4 ปัจจัยความเสี่ยงและสัญญาณอันตราย (Risk Factors and Red Flags Indicators)

การบ่งชี้ว่าอาจมีการกระทำทางทุจริตในองค์กร ผู้บริหารระดับสูงเองควรเตรียมพร้อมสำหรับสัญญาณเตือนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของพนักงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นในองค์กร ซึ่งได้มีการรวบรวมสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กร โดยสมาคมผู้ตรวจสอบการทุจริตในประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถเรียงลำดับความสำคัญที่ก่อให้เกิดการทุจริตได้ ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินฐานะตนเอง
2. ปัญหาทางการเงิน
3. ไม่มีความร่วมมือในการแก้ปัญหาขององค์กร
4. มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกค้า หรือคนนอกองค์กร
5. มีทัศนคติว่าไม่ได้โกงแต่ยืมไปใช้ก่อน
6. การหย่าร้าง ปัญหาทางครอบครัว
7. พฤติกรรมหรือบุคลิกที่น่าสงสัย
8. การคิดยาเสพติด
9. การทำงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่พักร้อน

10. การมีปัญหาเกี่ยวกับบริษัทที่เคยทำงาน
11. มีทัศนคติว่าเงินเดือนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
12. ได้รับความกดดันจากองค์กร
13. มีคติความคิดว่าในอดีต
14. ไม่มีความมั่นใจชีวิต
15. มีความกดดันจากครอบครัว
16. มีความคิดว่าตนเองไม่มีอำนาจในหน้าที่การงาน

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการก่อการทุจริตนอกเหนือจาก 16 ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นคือ การเล่นพนัน และการขอยืมเงินจากเพื่อนหรือคนใกล้ชิดตัว ปัจจัยส่วนมากล้วนเกิดจากพฤติกรรมของ ตนเอง เช่น ความอยากมี อยากได้ ถ้ายังมีทัศนคติแบบนี้ทำให้เป็นสาเหตุ ให้มีรายจ่ายมากกว่า รายรับนั่นเอง เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความทุจริต ถ้าทุกคนไม่มีความพอเพียงหรือพอใจในสิ่งที่ ตนเองมี การทุจริตก็ไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปและจะกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง บางองค์กรมีการ ปลูกฝังพนักงานเพื่อยึดหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ในการดำรงชีวิตอย่างพอประมาณไม่ใช้จ่ายอย่าง เกินตัว ผู้บริหารบางองค์กรมีการนำทวารวดีธรรม 4 อัน เพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนใน องค์กร มีดังนี้

1. สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง การประพฤติด้วยความสุจริต การมุ่งมั่นและตั้งใจต่อ การทำงานโดยความไม่ประมาทเลินเล่อ
2. ทมะ คือ การฝึกฝน ฝึกตน การปรับปรุงตนเองในด้านจิตใจ และการกระทำเพื่อ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องในหน้าที่การงานหรือสิ่งที่กระทำอยู่นั้น ต้องคำนึงว่า มีประโยชน์ มากกว่าโทษ
3. ขันติ คือ ความอดทน ไม่ว่าจะเป็อุปสรรคใดๆ รวมถึงความอดทนอดกลั้นสิ่งที่ไม่ พอใจทางใจ เช่น ความยากลำบากในการทำงาน หรือความยากลำบากในการเรียนหนังสือ ซึ่งต้องมี ความอดทนถึงสามารถข้ามผ่านต่ออุปสรรคเหล่านี้ได้
4. จาคะ คือ ความเสียสละ เช่น การเสียสละจากความสุข หรือการละจากกิเลสของ ตนเอง รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

#### 2.2.2.5 สรุปลการทุจริตและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กร

การทุจริตในองค์กรส่วนมากเกิดจาก ตัณหา หรือความไม่พอดีของคน ทำให้ความอยาก มีของคนเรามี สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตในองค์กรนั่นเอง การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจาก ภายในและภายนอกองค์กร เป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของตน เป็นการนำมาซึ่งเกิดความ

เสียหายแก่องค์กร ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กร เป็นการสร้างวัฒนธรรมของคนในองค์กรไม่ว่าจะเป็นการให้แง่คิดหรือการอบรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ในเรื่องของความพอเพียงและพอใจกับสิ่งที่ตนเองนั้นมีอยู่ รวมถึงการใช้ชีวิตโดยไม่ประมาท ซึ่งจะส่งผลให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุขและส่งผลต่อองค์กรก็คือมีการทุจริตในองค์กรน้อยลงนั่นเอง (พรชัย นฤดมกุล และพรพรรณิภา รอดวรรณะ 2554)

## 2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี (Auditing)

### 2.2.3.1 การสอบบัญชี (Auditing)

หมายถึงการตรวจสอบบัญชีของธุรกิจและจัดทำรายงาน หรือการตรวจสอบเอกสาร สมุดบัญชี เอกสารในการลงบันทึกบัญชี และหลักฐานอื่นๆ ต้องตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ การอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทของผู้ตรวจสอบบัญชีที่เสนอคำจำกัดความของการตรวจสอบที่ขยายความมากขึ้น คือการตรวจสอบเป็นบริการทางวิชาชีพที่มีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ออกแบบมาเพื่อลดความเสี่ยงด้านข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งอาศัยความรู้และทักษะของผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งพิจารณาจากลักษณะเฉพาะความต้องการของลูกค้าที่ไม่สามารถสังเกตผลลัพธ์ได้และอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของตลาดและกองกำลังกำกับดูแล ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการตรวจสอบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนได้เสียที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง ลักษณะของกระบวนการตรวจสอบที่ขึ้นอยู่กับลูกค้าความเชี่ยวชาญเป็นแหล่งที่ดีที่สุดของมูลค่าการตรวจสอบ เพื่อที่จะเข้าใจกระบวนการตรวจสอบและการใช้ประโยชน์จากการตรวจสอบบัญชี ดังนั้น คุณภาพของดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีจะกำหนดคุณภาพของการตรวจสอบ หากไม่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ การตรวจสอบอาจมีคำจำกัด บริการทางการเงินอย่างมืออาชีพ มิงงานวิจัยที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และความน่าเชื่อถือ บทบาทของคณะกรรมการนิยามของผู้สอบบัญชีว่าการตรวจสอบงบการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเอกสารเหล่านั้น ผู้สอบบัญชีสามารถจับปัญหาเล็ก ๆ ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาระดับที่สูงขึ้นได้ (ณัฐญา เสียวครบุรี วราพร เปรมพณิชย์นกุล และอุเทน เถาน้ำทา, 2562)

ความหมายการสอบบัญชีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถให้ความหมาย การสอบบัญชีได้อีกว่า กระบวนการของการตรวจสอบบัญชีจากสมุดบัญชีขั้นต้น ไปจนถึงสมุดบัญชีขั้นปลาย รวมถึงวิธีการลงบัญชีและบันทึกบัญชีต่างๆและการตรวจสอบเอกสารทางบัญชี จนไปถึงกระบวนการตรวจสอบงบการเงินที่ทางนักบัญชีปีดงบบัญชีเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ผู้สอบบัญชีแสดงความคิดเห็นต่อบทบาทการเงินได้ถูกต้องและต้องไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รองรับ การสอบบัญชีสามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

1. การรวบรวมและการประเมินหลักฐาน โดยผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล เอกสาร สารสนเทศ และประเมินหลักฐานจากบุคคลภายนอก รวมถึงสรุปผลจากเก็บหลักฐานต่าง ๆ นั้น

2. หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลสารสนเทศนั้นที่ผู้สอบบัญชีเป็นผู้รวบรวมต้องเป็นข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้ และมีมาตรฐานที่ผู้สอบบัญชีสามารถนำไปประเมินได้ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถวัดเป็นจำนวนเงินได้ เช่น งบการเงิน ส่วนประเภทที่สอง คือ ข้อมูลสารสนเทศที่ไม่สามารถวัดเป็นจำนวนเงินได้ เช่น แบนด์ ลิขสิทธิ์หรือ สิทธิบัตรต่างๆ เป็นต้น

3. บุคคลที่รอบรู้มีความสามารถและความเป็นอิสระ ผู้สอบบัญชีต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในการสอบบัญชี มีความเป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นตรงต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

#### 2.2.3.2 ความเสี่ยงในการสอบบัญชี (Audit risk)

ความเสี่ยงของข้อผิดพลาดที่สำคัญในงบการเงินแม้ว่าความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีพบว่าไม่มีข้อผิดพลาดที่สำคัญในรายงานทางการเงิน วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบคือการลดความเสี่ยงในการตรวจสอบให้อยู่ในระดับต่ำ ความเสี่ยงในการสอบบัญชีจะประกอบด้วยความเสี่ยงดังนี้ ความเสี่ยงสืบเนื่อง คือความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินของบริษัทโดยไม่คำนึงถึงการควบคุมภายใน เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในกิจการ และเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากประเภทของการดำเนินธุรกิจตามปกติของกิจการ เช่น สภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น ความเสี่ยงจากการควบคุมภายในเป็นความเสี่ยงเกิดจากการควบคุมภายในที่อาจจะไม่สามารถป้องกันได้ หรือตรวจพบข้อผิดพลาดของรายการทางบัญชีที่ขัดต่อข้อเท็จจริงได้อย่างทันเวลา ความเสี่ยงจากการตรวจสอบเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากผู้สอบบัญชีที่ไม่เห็นข้อผิดพลาดหรือความผิดปกติในงบการเงินของบริษัท รวมถึงการสรุปความเห็นได้อย่างผิดพลาดนั่นเอง ความเสี่ยงจากการควบคุมคือที่ผลมาจากประสิทธิผลการออกแบบการดูแลรักษาการควบคุมภายใน โดยผู้บริหาร ความเสี่ยงที่พบเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของบริษัท เกี่ยวกับทำงานการเงินของบริษัท แม้ว่าการควบคุมภายในถูกออกแบบและมีการปฏิบัติตาม การควบคุมภายในสามารถลดลงแต่ไม่สามารถจำกัดความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงได้

สำนักงานตรวจสอบบัญชีเป็นสำนักงานที่ให้บริการทางด้านตรวจสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีอาจเปิดในนามบุคคลห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทก็ได้ นอกจากนี้ไม่ว่าจะเปิดเป็นในนามอะไรที่กล่าวมาข้างต้น สำนักงานที่ให้บริการในการตรวจสอบบัญชีต้องมีผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน ที่เป็นคนรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องบัญชี และมีความสามารถในการตรวจสอบบัญชี บุคคลที่อยู่ในสำนักงานตรวจสอบบัญชีส่วนใหญ่จะประกอบด้วยบุคคลเหล่านี้

ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี (Assistant Auditor) เป็นตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับผู้จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นการช่วยผู้สอบบัญชีในการทำงาน และตรวจสอบงานที่ได้รับมอบหมายนั้น

ผู้สอบบัญชีอาวุโส (Senior Auditor) เป็นตำแหน่งที่เป็นผู้ควบคุมงานตรวจสอบ เช่น กำกับงานตรวจสอบ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้า

ผู้จัดการ (Manager) เป็นตำแหน่งที่ภาระมากขึ้น มีหน้าที่ในการตรวจสอบงานมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำกับดูแลทั้งงานตรวจสอบและการสอบทางของทีมผู้ตรวจสอบบัญชี

ผู้จัดการอาวุโส (Senior Manager) เป็นตำแหน่งที่มีหน้ารับผิดชอบที่มากขึ้นกว่า ผู้จัดการ และเป็นตำแหน่งที่สูงสุดของสายงานสอบบัญชี หน้าที่หลักคือการติดต่อกับลูกค้าและบริหารสำนักงานและสรุปประเด็นปัญหาที่พบจากการตรวจสอบบัญชีและการแสดงความเห็นต่องบการเงิน

สำนักงานตรวจสอบบัญชีส่วนมากจะแบ่งสายงานตามประเภทของธุรกิจ เช่น ธุรกิจงานบริการ ธุรกิจผลิตสินค้าซื้อมาขายไป เพื่อให้ผู้สอบบัญชีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มบทบาทการให้คำปรึกษาทางด้านธุรกิจกับลูกค้าอีกด้วย (อรอุมา แก้วสิทธิ์, 2561)

#### 2.1.6 แนวคิดคุณภาพงานสอบบัญชี (Audit Quality)

คุณภาพงานสอบบัญชี (Audit Quality) หมายถึงการแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่างบการเงินดังกล่าวมีความถูกต้อง ครบถ้วนและเพื่อเป็นแนวทางการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน คุณภาพการสอบบัญชีมีผลกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเป็นอย่างมาก โดยผู้เชี่ยวชาญการสอบบัญชีมีการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพโดยวัดจากจำนวนงบการเงินที่ตรวจสอบตามมาตรฐานวิชาชีพบัญชีต้องตรวจสอบด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์และสุจริต และต้องแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชีที่ดี

คุณภาพงานสอบบัญชีที่ดี ควรได้มาตรฐาน การยอมรับ ชัดเจน โปร่งใส และถูกต้อง และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ด้วยการรายงานการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถของการตรวจสอบบัญชีและรายงานเกี่ยวกับการแสดงข้อมูลงบการเงินและความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารถือเป็นหนึ่งกลไกสำหรับการกำกับดูแลกิจการของคุณภาพงานสอบบัญชี คุณภาพงานสอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการรักษาประสิทธิภาพและชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีการตรวจสอบคุณภาพที่เป็นอิสระทำให้เกิดความมั่นใจความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของงบการเงินซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีที่ทำงานได้ดีและสามารถเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินได้อีกด้วย (สุนิษา สุบรรณและจิระทัศน์, 2552)

ความหมายของคุณภาพงานสอบบัญชี ได้กำหนดความหมายของคุณภาพงานสอบบัญชี คือการวัดคุณภาพของรายงานผู้สอบบัญชีตามที่ได้ลงความเห็นไว้ในงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญนั้นเอง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนหรือผู้ที่ใช้งบการเงิน คุณภาพงานสอบบัญชีสามารถแบ่งการวัดได้ 2 ประเภท คือ การวัดทางตรงและทางอ้อม การวัดทางตรงคือ การวัดการรายงานทางการเงินให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่กำหนดไว้ ส่วนทางอ้อมคือ คือประเภทของสำนักงานสอบบัญชี ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี และค่าธรรมเนียมของการตรวจสอบบัญชี เพื่อเป็นการตัดสินใจเชิงประโยชน์ในอนาคต

#### 2.1.7 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี

สำนักงานสอบบัญชีเป็นการให้บริการด้านการสอบบัญชี โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตรวจระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (ภาสυχ เอื้อบุญ นฤนาถ, 2019)

สำนักงานสอบบัญชีแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.5.1 สำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) เป็นบริษัทที่ให้บริการด้านการตรวจสอบบัญชีที่ใหญ่ที่สุด 4 แห่งเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในระดับโลก นอกเหนือจากด้านการตรวจสอบบัญชี ยังมีให้บริการด้านภาษีอากร ที่ปรึกษาทางธุรกิจ บริการด้านการเงิน และบริการด้านกฎหมาย และบริษัททั้งสี่แห่งนี้เป็นผู้ให้บริการตรวจสอบบัญชีแก่บริษัทมหาชนจำกัด ประกอบด้วยบริษัทดังนี้

1. PricewaterhouseCoopers (PwC) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ London,UK
2. EY ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ London,UK
3. Deloitte Touche Tohmatsu (Deloitte) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ London,UK
4. KPMG ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ Amstelveen, Netherlands

2.2.5.2 สำนักงานสอบบัญชีท้องถิ่น (Local Firms)หรือสำนักงานสอบบัญชี Non-Big 4 เป็นบริษัทที่ก่อตั้งและบริหารโดยคนไทย ซึ่งการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงาน (ภาสυχ เอื้อบุญและนฤนาถ, 2019)

#### 2.1.8 แนวคิดเกี่ยวกับเงินปันผล (Dividend)

เงินปันผล (Dividend) คือ ผลตอบแทนที่บริษัทแบ่งจ่ายจากผลกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้น ตามสัดส่วนจำนวนของหุ้นที่ถือ เป็นค่าตอบแทนที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น หรือเป็นตอบแทนจากกำไรหรือส่วนเกินของบริษัทที่ให้ผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนจากจำนวนหุ้นที่ครอง (อิสริย์ โขวีวัฒนา, 2552) ถ้าบริษัทมีกำไร สามารถนำกำไรที่บริษัทได้นำไปจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือสามารถนำกำไรได้ไปลงทุนต่อเรียกว่า กำไรสะสม บริษัทจะสงวนกำไรส่วนหนึ่งและจะจ่ายส่วนที่เหลือคือเงินปันผล การจ่ายเงินปันผลจะจ่ายในรูปแบบ ฝากเข้าธนาคารหรือจ่ายเป็นเงินสด ตามที่ผู้ถือหุ้นประสงค์ไว้ตั้งแต่



แรก การจ่ายเงินปันผลต้องขึ้นอยู่กับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทว่าฝ่ายบริหารของบริษัทและผู้ถือหุ้นนั้นมีการกำหนดร่วมกันว่าจะมีการจ่ายเงินปันผลหรือไม่ เนื่องจากบริษัทอาจจะต้องการเงินทุนเพื่อขยายกิจการ (กัลป์ยานี และ ชยงการ, 2561) การจ่ายเงินปันผลเป็นการจ่ายจาก 2 ส่วน คือ กำไรสุทธิที่เกิดขึ้นระหว่างงวดและกำไรสะสมที่ยังไม่ได้จัดสรร

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจ่ายเงินปันผล เนื่องจากนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทแต่ละบริษัทจะมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. สภาพคล่องของบริษัท บริษัทอาจไม่สามารถจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดได้ถ้าต้องมีการจัดสรรกำไรสะสมไปใช้ในการชำระหนี้หรือลงทุนต่อ ส่วนมากจะเกิดกับบริษัทที่มีกำไรสะสมมาก ๆ อาจทำให้บริษัทเหล่านี้มีสภาพคล่องที่ลดลง

2. อัตราการเติบโตของบริษัท การเติบโตก็มีผลต่อการไม่จ่ายเงินปันผลเนื่องจากบริษัทมีการดำเนินงานที่ดีและต้องการนำกำไรไปลงทุนต่อ

3. ความสามารถในการกู้ยืมเงิน ซึ่งแหล่งเงินทุนมี 2 ประเภทคือ แหล่งเงินทุนภายในและแหล่งเงินทุนภายนอก อย่างแหล่งเงินทุนแรกคือแหล่งเงินทุนภายใน เช่น กำไรสะสมของกิจการเป็นแหล่งเงินทุนภายในที่วัดประสิทธิภาพของกิจการนั้นหากกิจการมีผลกำไรที่ดีทำให้ส่งผลดีต่อกิจการ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำกำไรสะสมของกิจการมาใช้ต่อยอดในกิจการได้ทรัพย์สินของกิจการเป็นการขายทรัพย์สินที่ไม่จำเป็นสำหรับกิจการออกไป เพื่อนำเงินที่ได้มาใช้ลงทุนต่อยอดภายในธุรกิจ เงินส่วนตัวของผู้ประกอบการสามารถช่วยลดขั้นตอนในการไปหาแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นแหล่งเงินทุนที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หวังที่จะอยากจะได้ให้มากที่สุดเพราะแหล่งเงินทุนภายในนี้ทางผู้ประกอบการสามารถที่จะจัดหาเงินทุนมาได้ด้วยตัวเอง โดยที่ไม่ผ่านบุคคลภายนอกคือเป็นเงินที่มาจากตัวของกิจการเอง ไม่ได้ผ่านการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน หรือธนาคาร และแหล่งเงินทุนภายนอก เช่น เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน หรือหน่วยงานภาครัฐ เป็นเงินกู้ยืมระยะสั้นที่สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน หรืออาจเป็นเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับใช้พัฒนาขยายกิจการ เงินกู้ยืมจากบุคคลอื่นๆ ขนาดของเงินทุนที่ได้รับมักจะมีปริมาณค่อนข้างจำกัดแต่จะมีต้นทุนในรูปของดอกเบี้ยอยู่ในอัตราที่ต่ำ หรืออาจไม่มีการคิดอัตราดอกเบี้ยเลย ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้ การร่วมทุน ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล โดยเริ่มต้นจากการติดต่อทำธุรกิจ หรือทำการค้าร่วมกัน แล้วอีกฝ่ายเห็นว่า กิจการของผู้ประกอบการมีศักยภาพที่ดี จึงอยากขอเข้าร่วมหุ้น ไม่เพียงแต่จะส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับการสนับสนุนทางการเงิน โดยไม่ต้องมีภาระดอกเบี้ยแต่อย่างใดแล้ว หากยังทำให้ผู้ประกอบการได้รับความช่วยเหลือทางการบริหารจัดการต่างๆ และหุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ เป็นการระดมทุนโดยการออกตราสารทางการเงิน เพื่อจัดจำหน่ายให้แก่บุคคลภายนอก นอกจากนี้ ข้อดี



ข้อเสีย ตลอดจนต้นทุนในการออกจำหน่ายตราสารแต่ละประเภทก็จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับชนิดของตราสารที่ออกเพื่อใช้ในการระดมทุน แหล่งเงินทุนที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเป็นผลที่ทำให้บริษัทมีนโยบายในการจ่ายเงินปันผล

4. ความสามารถในการคาดการณ์กำไรในอนาคต การจ่ายเงินปันผลขึ้นอยู่กับความสามารถในการคาดการณ์กำไรในอนาคตเพราะถ้าบริษัทมีการผันผวนของกำไรผู้บริหารอาจไม่มั่นใจได้ว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรได้เพียงพอต่อความต้องการเงินทุนในอนาคต ทำให้ผู้บริหารมีการจัดสรรกำไรเก็บไว้เป็นเงินทุนมากกว่าที่จะจ่ายเงินปันผล

5. ฐานะทางภาษีของผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นที่ได้รับเงินปันผลจะต้องถูกประเมินภาษีเงินได้ตามมาตรา 39, มาตรา 40(4)(ข), มาตรา 50(2)(จ), มาตรา 48(3) วรรคสอง, มาตรา 47 ทวิ ในเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีเงินได้จากหุ้นปันผล (Stock Dividends)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการหารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเก็บภาษีหุ้นปันผลสรุปได้ดังนี้

1. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดำเนินมาตรการในการส่งเสริมให้มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อเข้ามาระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ มาตรการดังกล่าวคือการสนับสนุนการออกหุ้นปันผล (Stock Dividends) โดยเห็นว่าหุ้นปันผลจะช่วยให้บริษัทจดทะเบียนมีทางเลือกในการจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้น บริษัทที่มีผลประกอบการดีแต่มีความจำเป็นต้องรักษาสภาพคล่อง สามารถเลือกออกหุ้นปันผลแทนการจ่ายเงินปันผล โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอกในขณะเดียวกันผู้ถือหุ้นยังคงได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งมาตรการนี้จะช่วยขยายฐานของผู้ลงทุนและเป็นการขยายฐานภาษี

2. ประเด็นเกี่ยวกับภาระภาษีกับการออกหุ้นปันผลในปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง คือ ภาระภาษีหุ้นปันผล เงินปันผลถือเป็นรายได้ที่ผู้ลงทุนจะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 ของมูลค่าเงินปันผลที่ได้รับ แต่ผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดาสามารถนำเงินปันผลไปรวมเป็นเงินได้ตอนสิ้นปีหรือไม่ก็ได้ ถ้าเลือกไปรวมเป็นเงินได้ตอนสิ้นปีก็จะได้เครดิตภาษีเงินปันผลนั้น ในส่วนของหุ้นปันผลที่ผู้ลงทุนได้รับจากบริษัทจดทะเบียน นั้นเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษี ในทางเศรษฐศาสตร์และทางบัญชีแล้ว หุ้นปันผลไม่ถือเป็นเงินได้ของผู้ถือหุ้นเพราะหุ้นปันผลไม่ได้ทำให้สถานะทางการเงินของผู้ถือหุ้น (Shareholders' Wealth) เปลี่ยนแปลงไป

มูลค่าหุ้นปันผล หากหุ้นปันผลถือเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษีแล้ว มูลค่าหุ้นปันผลที่จะนำมาคำนวณภาษีเงินได้ต้องใช้เกณฑ์พิจารณาอย่างไร ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าควรมีการคำนวณมูลค่าหุ้นปันผล ดังนี้ มูลค่าหุ้น เท่ากับ จำนวนเงินกำไรสะสมที่บริษัทตัดออกจากบัญชีเพื่อโอนไปเป็นทุนจำนวนหุ้นปันผลทั้งหมด ซึ่งแนวทางนี้จะเกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับกรณี

เงินปันผล ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีผลกระทบต่อรายได้ของรัฐ กรณีที่ผู้ถือหุ้นต้องเสียภาษีในอัตราที่สูง ผู้ถือหุ้นสามารถพอใจให้กิจการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่น้อยหรือไม่ต้องจ่ายเลย เพื่อเป็นการลดภาระในการจ่ายภาษีเงินได้ (กรมสรรพากร, 2544)

ชนิดของเงินปันผล (Types of Dividends) การจ่ายเงินปันผลทั่วไปนั้นส่วนจ่ายจากกำไรสะสมหรือการจ่ายจากส่วนเกินทุนกรณีจ่ายคืนทุน ถ้าผู้ถือหุ้นได้รับเงินปันผลจากบริษัทนั้นแสดงว่าบริษัทมีความประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเงินปันผล สามารถจำแนกเป็น 5 ชนิดดังนี้

1. เงินสดปันผล (Cash Dividends) เป็นการกระจายเงินหรือเงินที่จ่ายให้กับผู้ถือหุ้นโดยทั่วไปโดยเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันของ บริษัท หรือกำไรสะสม เงินปันผลเป็นเงินสดจ่ายโดยตรงเป็นเงิน แทนที่จะจ่ายเป็นหุ้นปันผลหรือมูลค่ารูปแบบอื่น

2. การจ่ายเงินปันผลเป็นสินทรัพย์อื่น (Property Dividends) เงินปันผลจากอสังหาริมทรัพย์เป็นทางเลือกแทนเงินสดหรือหุ้นปันผล ซึ่งบริษัทให้ทรัพย์สินแก่ผู้ถือหุ้นแทนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด เงินปันผลของอสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าเป็นตัวเงินแม้ว่าจะถือเป็นเงินปันผลประเภทที่ไม่เป็นตัวเงินก็ตาม

3. การจ่ายเงินปันผลเป็นเอกสารแสดงหนี้ของบริษัท (Scrip Dividends) ในการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผล บริษัทจะต้องมีการพิจารณาทั้งข้อกำหนดตามกฎหมายและฐานะทางการเงิน บางกรณีบริษัทมีกำไรสะสมเพียงพอตามข้อกำหนดกำหนดแต่ไม่มีเงินสดเพียงพอที่จะจ่าย ซึ่งจำเป็นต้องจ่ายเงินปันผลเป็นเอกสารแสดงหนี้สินของบริษัท เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นสัญญาที่บ่งบอกว่าจะจ่ายให้ผู้ถือหุ้นตามเวลาที่กำหนดไว้ในอนาคตนั่นเอง

4. การจ่ายเงินปันผลในลักษณะคืนทุน (Liquidating Dividends) เป็นเงินที่บริษัทจ่ายให้ผู้ถือหุ้นในบางส่วนหรือทั้งหมดของการชำระหนี้ ในกรณีส่วนใหญ่รูปแบบของการจัดสรรนี้ถูกสร้างขึ้นจากฐานเงินทุนของบริษัท การจัดสรรดังกล่าวมักจะไม่เก็บภาษีผู้ถือหุ้นในคืนของเงินทุน

5. หุ้นสามัญปันผล (Stock Dividend) เป็นเงินปันผลที่จ่ายให้ผู้ถือหุ้นในรูปแบบของหุ้นมากกว่าเงินสด ประโยชน์ของหุ้นปันผลคือรางวัลผู้ถือหุ้น โดยไม่ต้องลดยอดดุลเงินสดของบริษัท แม้ว่ามันจะเจือจางกำไรต่อหุ้น (ปวิตรา บัวคง, 2562)

ดังนั้นสรุปได้ว่าในกรณีที่ผู้ถือหุ้นถูกประเมินภาษีเงินได้นั้นและผู้ถือหุ้นต้องเสียภาษีในอัตราที่สูง สามารถพอใจให้กิจการกำหนดนโยบายในเรื่องของการจ่ายเงินปันผลน้อยหรือไม่ต้องจ่ายก็ได้ เพื่อเป็นการลดภาระการจ่ายภาษีหรือจ่ายให้ลดลง การคาดหวังว่ากิจการนำเงินส่วนที่เราไม่ต้องการผลตอบแทนจากถือหุ้นนั้นไปลงทุนต่อ (Reinvestment) และทำให้ราคาตลาดสูงขึ้นสำหรับหุ้นสามัญ เพื่อที่จะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบของกำไรจากการขายหุ้น (Capital Gain) ซึ่งไม่ต้องเสียภาษีเงินได้

## 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำไรคุณภาพการสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล ของ Zeb, Hussain and Rahman (2019) พบว่า การจัดการกำไร โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบคือรายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล โดยเครื่องมือที่ใช้วัดการจัดการกำไรคือรายการคงค้างรวมโดยผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารแบบจำลองที่ใช้คือแบบจำลองของ Healy (1985) & Jones (1991) นอกจากนี้ยังได้มีการหาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการจ่ายเงินปันผลและการจัดการกำไร โดยใช้รายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย ปากีสถาน ซึ่งข้อมูลที่ใช้ตั้งแต่ปี 2010 ถึง 2016 ผลยืนยันว่าการจัดการกำไร โดยวัดจากรายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารนั้นเพื่อรักษาระดับที่ต้องการของเงินปันผล เนื่องจากการจ่ายเงินปันผลเป็นสิ่งจำเป็นถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีและสำคัญสำหรับการเจริญขององค์กรในอนาคต เป็นไปได้ว่าอาจมีการลดกำไรในการจัดการกำไรเพื่อที่จะจ่ายเงินปันผลให้น้อยลงเมื่อมีโบนัสเพราะเนื่องจากการจำกัดของเงินสด ส่วนงานวิจัยของ Ekanayaka and Wijesinghe (2021) เรื่อง การจัดการกำไร และนโยบายการจ่ายเงินปันผลของตลาดหุ้นชายขอบ พบว่า ไม่มีผลกระทบอย่างนัยสำคัญจากการจัดการกำไรต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า นโยบายการจ่ายเงินปันผลปีก่อนของบริษัทเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการกำไรและทดสอบผลกระทบของการจัดการกำไรต่อนโยบายเงินปันผลของทั้งสองอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์โคลัมโบ โดยเลือกบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตและกลุ่มอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmed, Ferheen, Afsheen and Syed Zulfiqar (2011) เรื่อง นโยบายการจ่ายเงินปันผลและการจัดการกำไร : การศึกษาเชิงประจักษ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ปากีสถานพบว่า การวัดนโยบายการจ่ายเงินปันผลโดยใช้อัตราการจ่ายเงินปันผล โดยใช้แบบจำลอง Modified Jones (1995) ในการวัดการจัดการกำไร ผลลัพธ์ของแบบจำลองผลกระทบทั่วไปแสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการจัดการกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผล นอกจากนี้ บริษัทขนาดเล็กก็จ่ายเงินปันผลมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้จัดการไม่ใช่นโยบายการจ่ายเงินปันผล อาจมีแรงจูงใจอื่นอยู่เบื้องหลังการจัดการกำไร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับค่าตอบแทนผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของวราพร พรหม

มาลา (2559) พบว่า รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารและค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนของการจัดการกำไรซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับค่าตอบแทนผู้บริหาร แสดงให้เห็นว่ากิจการจ่ายค่าตอบแทนไม่ว่ามากหรือน้อยให้กับผู้บริหารนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการจัดการกำไรและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ความเสี่ยงจากการดำเนินงาน และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nurlan and Rassul (2018) พบว่า การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับต้นทุนของหนี้สินผลการวิจัยยังระบุว่าคุณภาพการสอบบัญชีที่สูงขึ้นทำให้ต้นทุนของหนี้สินลดลง อย่างไรก็ตาม ผลการตรวจสอบชี้ว่าคุณภาพการสอบบัญชีไม่มีผลกระทบต่อการจัดการจัดการกำไร

ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัยและฐิตาภรณ์ (2559) นั้นได้มีการทดสอบการจัดการกำไรโดยใช้แบบทดลองของ Kothari et al. (2005) ซึ่งพบว่าอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน เฉพาะอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร ถ้ากิจการที่มีระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีในระดับสูงจะส่งผลทำให้เกิดระดับการจัดการกำไรสูงตาม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าหากกิจการที่มีระดับหนี้สินสูงโดยการวัดจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็สามารถทำให้เกิดการจัดการกำไรสูงขึ้นตามอีกด้วย ซึ่งการใช้ดุลยพินิจในรายการคงค้างเป็นผลทำให้ผู้บริหารมีโอกาสจะใช้มากยิ่งขึ้น แต่ในเรื่องของอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงินอื่น เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยนั้นไม่พบความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร ถึงแม้จะมีการแบ่งระดับอัตราส่วนวัดความเสี่ยงทางการเงินตามโครงสร้างของเงินทุนแล้วก็ไม่พบความสัมพันธ์ใดๆ ซึ่งงานวิจัยของ กิตติพิศ วาจาจรฤทธิ์ (2559) ได้ทำการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับแบบจำลองความน่าจะเป็นของรายการคงค้างที่มีผลต่อการตกแต่งกำไรกรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้การวัดค่าจากแบบจำลอง Extended modified Jones พบว่ารายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประกาศปรับปรุงกำไรที่มีระดับนัยสำคัญ อธิบายได้ว่า รายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สามารถเป็นตัวแปรที่ใช้ชี้วัดในการตกแต่งกำไร นอกจากนี้งานวิจัยของ เปรมารัช วัลลีย์ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดการกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการธุรกิจ และการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต พบว่า การจัดการกำไรใดผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการธุรกิจพิจารณาจากการประมาณค่าผิดปกติจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต แต่การจัดการกำไรที่ใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการธุรกิจการประมาณค่าผิดปกติจากค่าใช้จ่ายในดุลยพินิจของผู้บริหาร

การสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต และการจัดการกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับกำไรในอนาคต และการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต

### 2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของ อิศริย์ โชว์วิวัฒนา (2552) พบว่าเงินปันผลตอบแทนเป็นข้อสังเกตที่สำคัญที่ทำให้เกิดกำไรจริง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างรวม ทดสอบโดยความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างรวมของกิจการ ใช้การวัดตัวแบบคุณภาพกำไรตามรายการคงค้าง จากตัวแบบ Modified Jones และตัวแบบ Cormier, Magnan, and Morad (2000) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นสถาบันทางการเงิน ระหว่างปี พ.ศ.2546-2550 สอดคล้องกับงานวิจัยของของ Titus, W. and Ambrose, J, (2015) พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบระหว่าง นโยบายการจ่ายเงินปันผลกับความสามารถในการทำกำไร กระแสเงินสด และ ภาษีมีความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างนโยบายการจ่ายเงินปันผลและความเสี่ยง การถือครองสถาบัน การเติบโต และมูลค่าตลาดต่อบัญชี อย่างไรก็ตาม ตัวแปรที่สำคัญในผลลัพธ์คือความสามารถในการทำกำไร กระแสเงินสด การเติบโตของการขายและมูลค่าตลาดต่อบัญชี

นอกจากนี้งานวิจัยของ สุภลักษณ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายการจ่ายเงินปันผลกับความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดและลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนว่าจะจ่ายเงินปันผลหรือไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของกระแสเงินสด มีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสจ่ายเงินปันผลซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการส่งสัญญาณ ส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นต่างชาติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีปัญหาตัวแทน อายุของสภาพคล่องในการซื้อขาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสจ่ายเงินปันผลในทิศทางตรงข้ามซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีต้นทุนการทำธุรกรรม ส่วนความสามารถในการทำกำไรและขนาดของกิจการ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสจ่ายเงินปันผล นอกจากนี้งานวิจัยของ กัลป์ยานี และ ชยงการ (2561) พบว่า กำไรสะสม ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของกิจการ สภาพคล่อง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดการจ่ายเงินปันผลหรือนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นความสามารถที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของบริษัท ถ้าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรที่สูง มีกำไรสะสมที่มาก จะกำหนดอัตราการจ่ายเงินปันผลหรือเงินปันผลต่อหุ้นที่สูงเช่นกัน แต่ถ้าบริษัทมี

นโยบายการจ่ายเงินปันผลที่ดำเนินไปได้ว่า บริษัทนั้นมีความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง และมีกำไรสะสมน้อย

ทั้งนี้งานวิจัยของ ปวีตรา บัวคง (2562) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ จากการศึกษา อายุของกิจการส่งผลเชิงลบต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง โดยภาพรวม ส่วนอัตราการเติบโตโดยยอดขายส่งผลเชิงบวกต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยอัตราการเติบโตขององค์กร ขนาดขององค์กร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจ่ายเงินปันผล ส่วนจำนวนผู้ถือหุ้นส่งผลเชิงลบต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง โดยภาพรวม ส่วนของจำนวนผู้ถือหุ้นนั้นมีความผลกระทบเชิงบวกกับการจ่ายเงินปันผลคือจำนวนผู้ถือหุ้นทำให้อัตราการจ่ายเงินปันผลมากขึ้นตาม กระแสเงินสดมีผลกระทบเชิงบวกต่อการจ่ายเงินปันผล นอกจากนี้งานวิจัยของ รุธิษฐ์ สวโรจน์กิจเตโช (2558) ได้ทำการศึกษารายการจ่ายเงินปันผลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2548 – 2557 โดยมาตรวัด 2 ตัว ได้แก่ อัตราการจ่ายเงินปันผลและอัตราเงินปันผลตอบแทน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล มี 4 ตัว คือ ขนาดของกิจการ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนปริมาณหนี้สิน และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ซึ่งอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล แต่ขนาดของกิจการ อัตราส่วนปริมาณหนี้สิน และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีอิทธิพลเชิงลบต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล และพบว่าปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผลคือ อัตราการเติบโตขององค์กร และ อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับอัตราเงินปันผลตอบแทน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนมีจำนวน 2 ตัว คือ ขนาดองค์กร และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนคือ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร และ ขนาดองค์กร และพบว่าปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล คือ ส่วนอัตราส่วนปริมาณหนี้สิน อัตราการเติบโตขององค์กร อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคล และ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

### 2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเภทสำนักงานสอบบัญชี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของ อรุมา แก้วสิทธิ์ (2561) ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชี เช่น ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี ประสิทธิภาพของผู้สอบ



บัญชีซึ่งอยู่ในระดับมาก และผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน เช่น ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านการเรียนรู้และพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกณฑ์ในการวิเคราะห์คือ การถดถอยพหุคูณของคุณภาพงานสอบบัญชี พบว่า ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและค่าธรรมเนียมมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zeb, Hussain and Rahman (2019) พบว่าคุณภาพงานสอบบัญชีซึ่งเป็นการแบ่งประเภทของสำนักงานสอบบัญชีเป็นสำนักงานสอบบัญชี Big 4 ส่วนสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4 มีผลกระทบต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพการตรวจสอบบัญชีเป็นการช่วยปรับปรุงคุณภาพในรายงานทางการเงิน และส่งผลให้อัตราการจ่ายเงินปันผลสำหรับผู้ถือหุ้นนั้นสูงขึ้น และคุณภาพงานสอบบัญชีเป็นการกลั่นกรองการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างรวมผ่าน คุลยพินิจของผู้บริหาร และนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งผลยืนยันว่าคุณภาพงานสอบบัญชีนั้นทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างการจัดการกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผล

นอกจากนี้งานวิจัยของ ภาสุข เอื้อบุญ และนฤนาถ (2019) นั้นได้พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขนาดของคณะกรรมการบริษัทและระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชีเนื่องจากถ้าขนาดของกรรมการบริษัทใหญ่จะมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสิทธิภาพระหว่างกันมากยิ่งขึ้นและทำให้เกิดการตรวจสอบระหว่างกรรมส่งผลให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้น เป็นไปได้ว่าถ้าบริษัทมีขนาดของคณะกรรมการที่ใหญ่หรือมีจำนวนคณะกรรมการที่เยอะนั้นแสดงว่าบริษัทนั้นมีการสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี เมื่อบริษัทเหล่านี้ได้รับการตรวจสอบบัญชีจาก Big 4 นั้นก็มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบและมีทรัพยากรด้านบุคคลตลอดจนเทคโนโลยีการตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริษัทกำกับดูแลความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินมากขึ้น ทำให้ผู้ตรวจสอบบัญชีใช้เวลาในการตรวจสอบที่น้อยลงและสามารถออกรายงานการสอบบัญชีที่เร็วขึ้นกว่า Non Big 4 ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชี Big 4 ทำให้ขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีผลต่อการลดระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานสอบบัญชีมากกว่าการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4

ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดผลงานวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมโดยแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

### ตารางที่ 2.3 สรุปผลงานวิจัยที่ศึกษา

ผู้วิจัย / ปี	ประเด็นที่ศึกษา	
	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษา
Zeb, Hussain and Rahman (2019)	รายการคงค้างซึ่งผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร	จากรายการคงค้างการจัดการกำไรโดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบคือรายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารผลยืนยันว่าการจัดการกำไรโดยวัดผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารนั้นเพื่อรักษาระดับที่ต้องการของเงินปันผลเนื่องจากการจ่ายเงินปันผลเป็นสิ่งจำเป็นถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีและสำคัญสำหรับการเจริญขององค์กรในอนาคต
Ekanayaka and Wijesinghe (2021)	1.รายการคงค้างซึ่งผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร 2.รายการคงค้างที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร	การจัดการกำไรไม่มีผลกระทบต่ออย่างนัยสำคัญต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลซึ่งนโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนหน้านั้นเป็นประเด็นในการพิจารณาในการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน
Ahmed, Ferheen, Afsheen and Syed Zulfiqar (2011)	รายการคงค้างซึ่งผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร	การจัดการกำไรมีผลเชิงลบต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลเป็นการบ่งบอกว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริหารนั้นไม่ใช่ในนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท อาจมีแรงจูงใจอื่นในการจัดการกำไร
วราพร พรหมมาลา (2559)	รายการคงค้างซึ่งผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร	รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กัดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนของการจัดการกำไรซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับค่าตอบแทนผู้บริหาร แสดงให้เห็นว่ากิจการจ่ายค่าตอบแทนไม่ว่ามากหรือน้อยให้กับผู้บริหารนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการจัดการกำไร



ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้วิจัย / ปี	ประเด็นที่ศึกษา	
	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ปฐมชัย และ จิตาภรณ์ (2559)	รายการคงค้างซึ่งผ่าน ดุลยพินิจของผู้บริหาร	อัตราส่วนวิเคราะห์หนี้ โขบายทางการเงิน เฉพาะอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร แต่ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมและ อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย นั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร
กิตติพิศ วาจาจร ฤทธิ์ (2559)	รายการคงค้างซึ่งผ่าน ดุลยพินิจของผู้บริหาร	รายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สามารถเป็นตัวแปรที่ใช้ชี้วัดในการตกแต่ง กำไร
Nurlan and Rassul (2018)	รายการคงค้างซึ่งผ่าน ดุลยพินิจของผู้บริหาร	การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ ต้นทุนของหนี้สิน ผลการวิจัยยังระบุว่า คุณภาพการตรวจสอบที่สูงขึ้นทำให้ต้นทุน หนี้สินลดลงอย่างไรก็ตาม ผลการตรวจสอบชี้ ว่าคุณภาพการสอบบัญชีไม่มีผลกระทบกับ การจัดการกำไร
เปรมารัช วัฒลัย พัทธนันท์ เพชร เชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม (2563)	รายการคงค้างซึ่งผ่าน ดุลยพินิจของผู้บริหาร	การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างไม่มี ความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร ในอนาคต
อิสริย์ โขวีวัฒนา (2552)	เงินปันผลตอบแทน	เงินปันผลตอบแทนเป็นข้อสังเกตที่สำคัญที่ ทำให้เกิดกำไรจริง
Titus, W. and Ambrose, J., (2015)	นโยบายการจ่ายเงิน ปันผล	นโยบายการจ่ายเงินปันผลมีความสัมพันธ์เชิง บวกกับความสามารถในการทำกำไร กระแส เงินสด

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ผู้วิจัย / ปี	ประเด็นที่ศึกษา	
	ตัวแปรที่ศึกษา	ผลการศึกษา
กัลป์ยานี และ ชงการ (2561)	เงินปันผลต่อหุ้นของบริษัท	กำไรสะสม ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของกิจการ สภาพคล่อง เป็นปัจจัยในการกำหนดการจ่ายเงินปันผลหรือนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทต่อความสามารถ
อรอุมา แก้วสิทธิ์ (2561)	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี - Big 4 - Non Big 4	ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและค่าธรรมเนียมมีผลกระทบเชิงลบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ผู้สอบบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงานสอบบัญชี ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน
Zeb, Hussain and Rahman (2019)	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี - Big 4 - Non Big 4	ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี Big 4 / Non Big 4 มีผลกระทบเชิงบวกต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท เป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ
ภาสุข เอื้อบุญและนฤนาถ (2019)	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี - Big 4 - Non Big 4	ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขนาดของคณะกรรมการบริษัทและระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชีสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีผลต่อการลดระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชีมากกว่าการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักงานสอบบัญชี Non Big 4

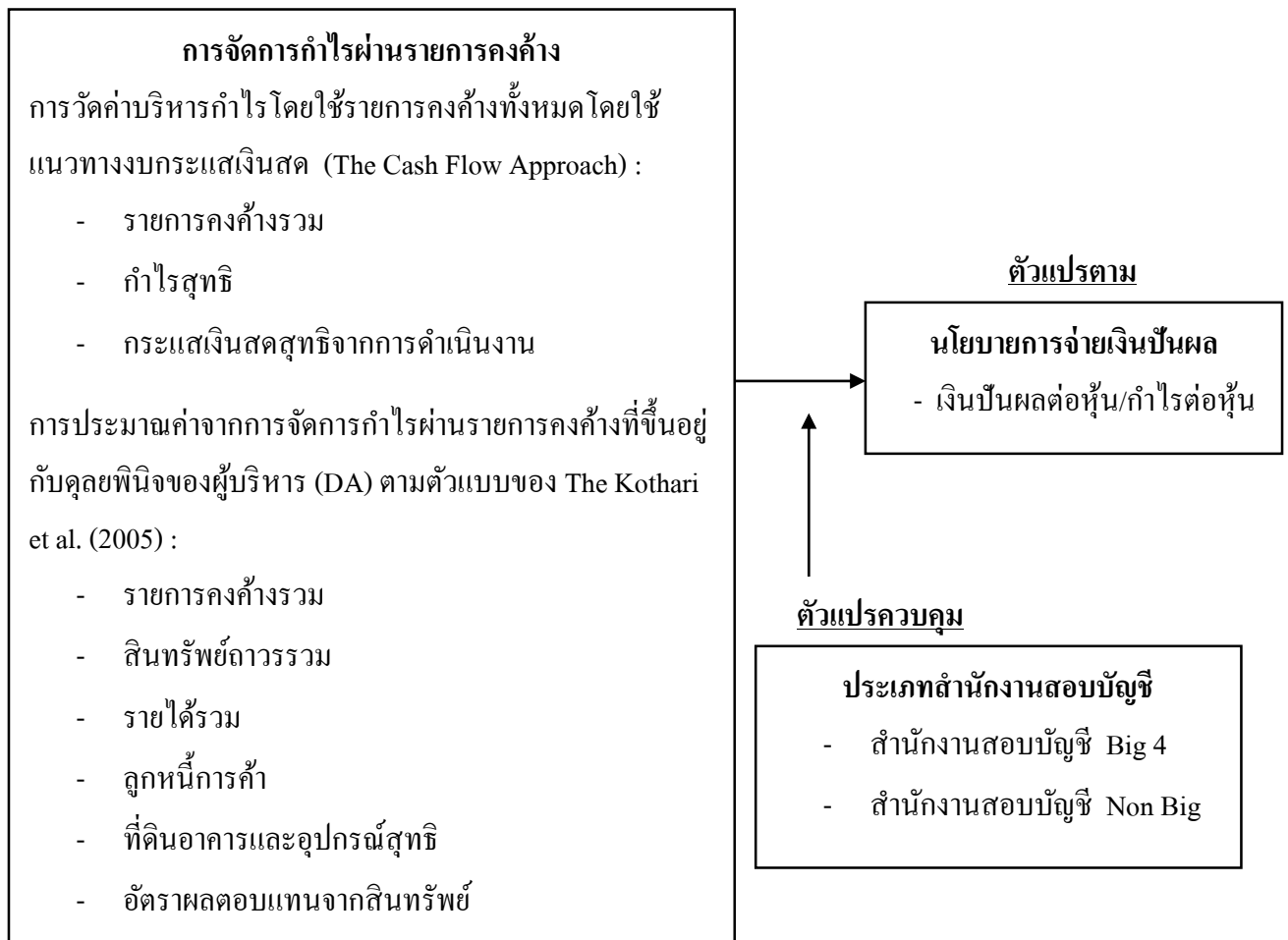
### 2.3 การพัฒนาสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

สมมติฐานที่ 2 ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

### 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

#### ตัวแปรอิสระ



## บทที่ 3

### ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การจัดการกำไรและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ซึ่งผู้วิจัยได้ ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพัฒนารอบแนวคิดในงานวิจัย โดยมีแนวทางในการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 วิธีการเก็บข้อมูล
- 3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

#### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 3.1.1 ประชากร

ประชากรของงานวิจัยที่ใช้คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยคือกลุ่ม SET 100 โดยแบ่งเป็นปี 2561-2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 294 บริษัท ดังรายละเอียดตามตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัย

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ.			รวม
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	8	8	24
2. สินค้าอุตสาหกรรม	2	4	4	10
3. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15	15	15	45
4. ทรัพยากร	21	22	22	65

### ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ.			รวม
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	
5. บริการ	24	24	24	72
6. ธุรกิจการเงิน	17	17	18	52
7. สินค้าอุปโภคบริโภค	0	1	1	2
6. เทคโนโลยี	8	8	8	24
<b>จำนวนประชากร</b>	<b>95</b>	<b>99</b>	<b>100</b>	<b>294</b>

#### 3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี 2561-2563 นั้น ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วยธุรกิจ เงินทุน ประกันภัยและธนาคาร เป็นจำนวน 52 บริษัทและได้มีการตัดบริษัทที่มีข้อมูลงบการเงินย้อนหลังไม่เพียงพอต่อการศึกษาออกไปเป็นจำนวน 10 บริษัท ทำให้คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 232 บริษัท แบ่งเป็น 6 อุตสาหกรรม ได้แก่ เกษตรและอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ และเทคโนโลยี ดังรายละเอียดตามตาราง 3.2

### ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ.			รวม
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	8	8	24
2. สินค้าอุตสาหกรรม	2	3	3	8
3. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15	15	15	45

**ตารางที่ 3.2 (ต่อ)**

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ.			รวม
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	
4. ทรัพยากร	21	20	21	<b>62</b>
5. บริการ	24	23	22	<b>69</b>
6. เทคโนโลยี	8	8	8	<b>24</b>
<b>จำนวนกลุ่มตัวอย่าง</b>	<b>78</b>	<b>77</b>	<b>77</b>	<b>232</b>

**3.2 วิธีการเก็บข้อมูล**

เก็บข้อมูลตัวแปรจากการรวบรวมข้อมูลทางการเงินเช่น งบการเงินแบบแสดงข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) งบกำไรขาดทุน แบบแสดงรายงานผู้สอบบัญชี และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2561-2563 โดยสืบค้นจากทางเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จาก SETSMART

**3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา**

ตัวแปรอิสระตัวแรกคือ การจัดการกำไร โดยสมการที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยใช้การวัดค่าบริหารกำไร โดยใช้รายการคงค้างทั้งหมดตามแนวทางงบกระแสเงินสด (The Cash Flow Approach) หลังจากนั้นเมื่อได้ค่ารายการคงค้างทั้งหมดนำมาแทนค่าในสมการที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ในการคำนวณการจัดการกำไรครั้งนี้ เชื่อว่าแบบจำลองจะให้ผลในการคำนวณรายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ได้แล้วจะได้ผลลัพธ์ในการจัดการกำไรในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระตัวที่สองคือ ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้ บริษัทสอบบัญชี (Big 4) ได้แก่ บริษัท Deloitte PWC EY KPMG และบริษัทสอบบัญชีที่นอกเหนือจาก Big 4 (Non-Big4) โดย 1 = Big 4 และ 0 = Non Big 4

สมการที่ 1 เป็นสมการที่ใช้วัดค่าบริหารกำไรโดยใช้รายการคงค้างทั้งหมด (Total Accruals) ซึ่งจะใช้แนวทางงบกระแสเงินสด (The Cash Flow Approach) ดังสมการดังนี้

$$TAC_{it} = NI_{it} - CFO_{it}$$

สมการที่ 2 เป็นสมการที่ใช้คำนวณหาการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005)

$$\frac{TAC_{it}}{A_{it-1}} = \beta_0 \frac{1}{A_{it-1}} + \beta_1 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \beta_2 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} + \beta_3 \frac{ROA_{it}}{A_{it-1}} + \epsilon_{it}$$

สมการที่ 3 ตัวแปรตาม คือ นโยบายการจ่ายเงินปันผลโดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีในการคำนวณคือการนำเงินปันผลต่อหุ้นนำมาหารด้วยกำไรต่อหุ้นเพื่อหาค่าอัตราการจ่ายเงินปันผล ดังสมการต่อไปนี้

$$DPO = DPS / EPS$$

สมการที่ 4 คือแบบจำลองใช้เพื่อพิจารณาผลกระทบของการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ดังสมการต่อไปนี้

$$DPO = \beta_0 + \beta_1 DA_{it} + \beta_2 Big4_{it} + \epsilon_{it}$$

ตารางที่ 3.3 ตารางอธิบายตัวแปรหลัก

ตัวแปร	คำอธิบาย
DPO	อัตราการจ่ายเงินปันผล
DA	รายการคงค้างซึ่งต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร
Big4	บริษัทสอบบัญชี Big 4 ตัวแปรมีค่าเท่ากับ 1 บริษัทสอบบัญชี Non Big 4 ตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0

### 3.4 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้เพื่ออธิบาย ของกลุ่มข้อมูลที่เป็นตัวเลข เพื่อใช้ในการบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ เป็นการทดสอบเบื้องต้นโดยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้การวิเคราะห์การนำเสนอข้อมูล ตัวอย่างสถิติเชิงพรรณนาที่นำมาอธิบาย เช่น การวัดค่ากลางของข้อมูล ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ความเบ้ ความโด่ง เป็นต้น

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอย เป็นสถิติที่นิยมใช้ในการหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเชิงเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งผลการวิเคราะห์ของข้อมูลสามารถบอกทิศทางอิทธิพลและขนาดของตัวแปรอิสระของแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามและสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามได้เมื่อรู้ค่าของตัวแปรอิสระ การวิเคราะห์การถดถอยหรือโมเดลการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis Model) ที่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีหลายรูปแบบ เช่น โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยพหุนาม (Polynomial regression Analysis Model), โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่มีตัวแปรคัมมี (Multiple Regression Analysis Model with Dummy Variables), โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เป็นต้น

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่มีตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม 1 ตัวเพื่อเป็นการศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันพยากรณ์หรือทำนายหรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ และพิจารณาค่า p-value ของค่าสถิติ t ของตัวแปรต่างๆ เพื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญ 0.05 และสมการที่ใช้ในการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์คือ

$$DPO = \beta_0 + \beta_1 DA_{it} + \beta_2 BIG4_{it} + \epsilon_{it}$$

โดยที่

ตัวแปรตาม

DPO                   นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ตัวแปรอิสระ



$TAC_{it}$	รายการคงค้างรวมของบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$NI_{it}$	กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษสำหรับบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$CFO_{it}$	กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสำหรับบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$\Delta REV_{it}$	ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$\Delta REC_{it}$	ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$PPE_{it}$	สินทรัพย์ถาวรรวม ณ วันสิ้นสุดของปีที่พิจารณา
$ROA_{it}$	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$A_{it-1}$	สินทรัพย์รวมของบริษัท $i$ ในปีที่ $t-1$
$it$	ดัชนี ( $i$ คือ บริษัท และ $t$ คือ ปี)
$\mathcal{E}$	ค่าผิดปกติ (Abnormal) ของตัวแปร
$DA$	การจัดการกำไร
$Big4$	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี



## บทที่ 4

### ผลการศึกษา

การศึกษาการจัดการกำไร กับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ในช่วงปี พ.ศ. 2561 – 2563 โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และศึกษาความสัมพันธ์ได้นำเสนอในรูปแบบตารางและกราฟประกอบคำอธิบายโดยได้เรียงลำดับหัวข้อและผลวิเคราะห์ออกเป็นส่วนๆ ได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

#### 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรที่ทำการศึกษาระหว่างปี 2561 - 2563 แยกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี 61	ปี 62	ปี 63	จำนวนประชากร	ร้อยละ
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	8	8	24	8
สินค้าอุตสาหกรรม	2	4	4	10	4
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15	15	15	45	15
ทรัพยากร	21	22	22	65	22
บริการ	24	24	24	72	24
ธุรกิจการเงิน	17	17	18	52	18
สินค้าอุปโภคบริโภค	-	1	1	2	1
เทคโนโลยี	8	8	8	24	8
<b>รวม</b>	<b>95</b>	<b>99</b>	<b>100</b>	<b>294</b>	<b>100%</b>

จากตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรที่ทำการศึกษาระหว่างปี 2561 – 2563 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 มีจำนวนทั้งหมด 294 บริษัท โดยพบว่าเป็นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมากที่สุด โดยมีจำนวน 72 บริษัท คิดเป็น 24% รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยมีจำนวน 65 บริษัท คิดเป็น 22% อันดับ 6 คือกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน โดยมีจำนวน 52 บริษัท คิดเป็น 18% อันดับ 5 คือกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีจำนวน 45 บริษัท คิดเป็น 15% อันดับ 4 คือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร โดยมีจำนวน 24 บริษัท คิดเป็น 8% อันดับ 3 คือกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีจำนวน 24 บริษัท คิดเป็น 8% ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารและเทคโนโลยีมีจำนวนเท่ากัน อันดับที่ 2 คือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม โดยมีจำนวน 10 บริษัท คิดเป็น 4% และอันดับสุดท้ายคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีจำนวน 2 บริษัท คิดเป็น 1%

ตารางที่ 4.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาระหว่างปี 2561 - 2563 แยกตามอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี 61	ปี 62	ปี 63	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	8	8	24	10
สินค้าอุตสาหกรรม	2	3	3	8	4
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15	15	15	45	19
ทรัพยากร	21	20	21	62	27
บริการ	24	23	22	69	30
ธุรกิจการเงิน	-	-	-	-	-
สินค้าอุปโภคบริโภค	-	-	-	-	-
เทคโนโลยี	8	8	8	24	10
<b>รวม</b>	<b>78</b>	<b>77</b>	<b>77</b>	<b>232</b>	<b>100%</b>

จากตารางที่ 4.2 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 พบว่ามีข้อมูลที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2561 – 2563 ครบถ้วนแค่ 232 บริษัท ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วย ธุรกิจ เงินทุน ประกันภัยและธนาคาร เป็นจำนวน 52 บริษัท และได้มีการตัดบริษัทที่มีข้อมูลบ

การเงินย้อนหลังไม่เพียงพอต่อการศึกษาออกไปเป็นจำนวน 10 บริษัท โดยพบว่าเป็นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมากที่สุด โดยมีจำนวน 69 บริษัท คิดเป็น 30% รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยมีจำนวน 62 บริษัท คิดเป็น 27% อันดับ 3 คือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีจำนวน 45 บริษัท คิดเป็น 19% อันดับ 4 คือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร โดยมีจำนวน 24 บริษัท คิดเป็น 10% และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีจำนวน 24 บริษัท คิดเป็น 10% ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนเท่ากัน และอันดับสุดท้ายคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม โดยมีจำนวน 8 บริษัท คิดเป็น 4%

ตารางที่ 4.3 ตารางข้อมูลประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่ถูกกำหนดค่าเป็นตัวแปรหุ่น

Big4	ปี 61	ปี 62	ปี 63	รวมข้อมูล	ร้อยละ
Big4	75	73	73	221	95
Non Big4	3	4	4	11	5
รวม	78	77	77	232	100

จากตารางที่ 4.3 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100 ในช่วงปี พ.ศ. 2561 – 2563 โดยมีจำนวนบริษัทที่เป็นประเภทสำนักงานสอบบัญชี Big4 เป็นจำนวน 221 บริษัท คิดเป็น 95% และจำนวนบริษัทที่เป็นประเภทสำนักงานสอบบัญชี Non Big4 เป็นจำนวน 11 บริษัท คิดเป็น 5%

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปร	คำอธิบาย
$TAC_{it}$	รายการคงค้างรวมของบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$NI_{it}$	กำไรสุทธิของบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$CFO_{it}$	กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสำหรับบริษัท $i$ ในปีที่ $t$
$\Delta REV_{it}$	ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
$\Delta REC_{it}$	ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อนหน้าที่พิจารณา

PPE <sub>it</sub>	สินทรัพย์ถาวรรวม ณ วันสิ้นงวดของปีที่พิจารณา
A <sub>it-1</sub>	สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดของปีก่อนหน้าที่กำลังพิจารณา

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ตัวแปร	คำอธิบาย
ROA <sub>it</sub>	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท i ในปี t
DPS	เงินปันผลต่อหุ้น
EPS	กำไรต่อหุ้น
DPO	นโยบายการจ่ายเงินปันผล
DA	การจัดการกำไร
Big4	ประเภทสำนักงานสอบบัญชี

#### 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรก่อนการวิเคราะห์การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีตัวแปรตามคือ นโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) ตัวแปรอิสระคือ การจัดการกำไร (DA) และตัวแปรควบคุมคือ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent variable) ตัวแปรควบคุม (Control variables) และตัวแปรตาม (Dependent variable) เพื่อเป็นการศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันพยากรณ์หรือทำนายหรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ และพิจารณาค่า p-value ของค่าสถิติ t ของตัวแปรต่างๆ เพื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญ หาก p-value มีค่าน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน และหาก p-value มีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

การจัดการกำไรผ่านผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ประกอบด้วย

$$TAC_{it} = NI_{it} - CFO_{it} \quad (1)$$

$$\frac{TAC_{it}}{A_{it-1}} = \beta_0 + \beta_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \beta_1 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \beta_2 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} + \beta_3 \frac{ROA_{it}}{A_{it-1}} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

สรุป Model หลักคือ การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันของบริษัทยจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ใช้ตัวแบบดังนี้

$$DPO = \beta_0 + \beta_1 DA_{it} + \beta_2 Big4_{it} + \epsilon_{it} \quad (3)$$

โดย

- TAC<sub>it</sub>      รายการคงค้างรวมของบริษัท i ในปี t
- NI<sub>it</sub>        กำไรสุทธิก่อนหักรายการพิเศษสำหรับบริษัท i ในปี t
- CFO<sub>it</sub>      กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานสำหรับบริษัท i ในปี t
- A<sub>it-1</sub>        สินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t-1
- ΔREV<sub>it</sub>     ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
- ΔREC<sub>it</sub>     ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อนหน้าที่พิจารณา
- PPE<sub>it</sub>        สินทรัพย์ถาวรรวม ณ วันสิ้นงวดของปีที่พิจารณา
- ROA<sub>it</sub>       อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท i ในปี t
- DPO         นโยบายการจ่ายเงินปันผล
- DA            การจัดการกำไรผ่านรายการผ่านรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร
- Big4          ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	Correlation Coefficient		
	DPO	DA	Big4
DPO	1		
DA	0.53	1	
Big4	0.161*	0.261**	1

\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**\*\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับนโยบายการจ่ายเงินปันผลพบว่าการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นตัวชี้วัดในเรื่องการจัดการกำไร (DA) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) พบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกเท่ากับ 0.161 มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และการจัดการกำไร (DA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) เท่ากับ 0.261 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99%

สรุปได้ว่า ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) มีความสัมพันธ์กับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) แต่การจัดการกำไร (DA) ไม่มีความสัมพันธ์กับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO)

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการคำนวณการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

<b>Multiple Regression Analysis</b>				
<b>Model</b>	<b>Unstandardized Coefficients</b>		<b>t</b>	<b>p-value</b>
	<b><math>\beta</math></b>	<b>Std.Error</b>		
<b>Constant</b>	-0.001	0.014	-0.063	0.949
<b>1 / TA</b>	157976362.2	63676661.62	-2.481	0.014*
<b><math>\Delta\text{REV} - \Delta\text{REC} / \text{TA}</math></b>	0.000	0.000	0.759	0.449
<b>PPE / TA</b>	-0.035	0.019	-1.822	0.070
<b>ROA / TA</b>	-2559692.406	4013306.553	-0.638	0.524

R = 0.273

R square (R<sup>2</sup>) = 0.075

Adjusted R Square = 0.058

F = 4.613

p-value = 0.001

**\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05**

**\*\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**



หลังจากวิเคราะห์หาค่า  $\beta$  ด้วยวิธีการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) นำค่า  $\beta$  ที่ได้จากตารางที่ 4.5 นำมาย้ายข้างได้สมการ ดังนี้

$$\varepsilon_{it} = TAC / TA + 0.001 + (157976362.2 (1 / TA)) - (0.000(\Delta REV - \Delta REC / TA)) + (0.035 (PPE / TA)) + (2559692.406 (ROA / TA))$$

จากตารางที่ 4.6 การแสดงผลจากการคำนวณสมการ เป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ เมื่อพิจารณาค่า p-value ของแบบจำลองการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) พบว่า หนึ่งต่อสินทรัพย์รวมมีผลต่อการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารไปในทิศทางตรงข้าม ซึ่งมีค่า  $\beta$  เท่ากับ 157976362.2 และค่า p-value น้อยกว่า 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หมายความว่า สินทรัพย์รวมของบริษัทลดลง เป็นไปได้ว่าบริษัทอาจมีแนวโน้มการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหักด้วยผลต่างระหว่างลูกหนี้รวมในปีที่พิจารณากับลูกหนี้รวมในปีก่อนต่อสินทรัพย์รวมไม่มีผลต่อการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งมีค่า p-value เท่ากับ 0.449 และซึ่งค่า p-value มากกว่า 0.05 หมายความว่าผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหักด้วยผลต่างระหว่างลูกหนี้รวมในปีที่พิจารณากับลูกหนี้รวมในปีก่อนต่อสินทรัพย์รวมไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ไม่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

สินทรัพย์ถาวรรวมต่อสินทรัพย์รวมไม่มีผลต่อการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งมีค่า p-value เท่ากับ 0.070 และซึ่งค่า p-value มากกว่า 0.05 หมายความว่าสินทรัพย์ถาวรรวมต่อสินทรัพย์รวมไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ไม่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์รวมไม่มีผลต่อการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งมีค่า p-value เท่ากับ 0.524 และซึ่งค่า p-value มากกว่า 0.05 หมายความว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์รวมไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ไม่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

สำหรับค่าผิดปกติการประมาณการรายการคงค้าง Adjusted R Square มีค่าร้อยละ 5.80 ซึ่งหมายความว่า ค่าผิดปกติจากการประมาณการจากรายการคงค้างมีความสามารถในการอธิบายการจัดการกำไรของบริษัทกลุ่มตัวอย่างได้เพียง ร้อยละ 5.80 เท่านั้น

ตารางที่ 4.7 ตารางสรุปผลการทดสอบการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

ลำดับที่	ตัวแปรการประมาณค่าผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร	ผลการทดสอบ	p-value
1	หนึ่งต่อสินทรัพย์รวม	มีผลในทิศทางตรงข้าม	0.014
2	ผลต่างระหว่างรายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อนหักด้วยผลต่างระหว่างลูกหนี้รวมในปีที่พิจารณากับลูกหนี้รวมในปีก่อนต่อสินทรัพย์รวม	ไม่มีผล	0.449
3	สินทรัพย์ถาวรรวมต่อสินทรัพย์รวม	ไม่มีผล	0.070
4	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์รวม	ไม่มีผล	0.524

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

Multiple Regression Analysis

Model	Unstandardized Coefficients		t	p-value
	$\beta$	Std.Error		
Constant	-0.435	0.602	-0.723	0.470
DA	0.285	1.585	0.180	0.857
Big4	1.430	0.611	2.339	0.020*

R = 0.162

R square (R2) = 0.026

Adjusted R Square = 0.018

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

F = 3.069

p-value = 0.048

\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

\*\* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิธีการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (Big4) มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่า  $\beta$  เท่ากับ 1.430 และค่า p-value น้อยกว่า 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ส่วนการจัดการกำไร (DA) มีค่า  $\beta$  เท่ากับ 0.285 และค่า p-value มากกว่า 0.05 พบว่าการจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ดังนั้น ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณของความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล สามารถตอบสมมติฐานของงานวิจัย ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การจัดการกำไรมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ผลการทดสอบพบว่า การจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งมีค่า  $\beta$  เท่ากับ 0.285 และค่า p-value มากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 คือค่าจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อเป็นการตรวจสอบการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekanayaka and Wijesinghe (2021) และ งานวิจัยของ Ahmed, Ferheen, Afsheen and Syed Zulfiqar (2011) ที่พบว่า นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน ซึ่งหมายความว่า การจัดการกำไรไม่เพียงแต่เป็นการหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินปันผลเท่านั้น แต่อาจมีปัจจัยอื่นๆอีกหลายประการ เช่น ความสามารถในการทำกำไร กระแสเงินสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Titus, W. and Ambrose, J. (2015) ที่พบว่า ความสามารถในการทำกำไรและกระแสเงินสดมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลไปในทิศทางเดียวกัน ขณะที่นักลงทุนตัดสินใจลงทุนเพื่อคาดหวังเงินปันผล ดังนั้น ไม่ควรเน้นประเด็นเรื่องการจัดการกำไรเพื่อเป็นสัญญาณในการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผล อาจมีแรงจูงใจอื่นที่อยู่เบื้องหลังการจัดการกำไรที่ส่งผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 2 ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ผลการทดสอบพบว่า ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่า  $\beta$  เท่ากับ 1.430 และค่า p-value มากกว่า 0.020 ซึ่งมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zeb, Hussain and Rahman (2019) ที่พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการตรวจสอบบัญชีเป็นการช่วยปรับปรุงคุณภาพในรายงานทางการเงิน ถ้าคุณภาพของรายงานการเงินไม่เป็นไปตามมาตรฐานอาจส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผล สรุปได้ว่าบริษัทที่ใช้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานจะให้ความสำคัญกับปริมาณและจำนวนการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นมากขึ้น

ตารางที่ 4.9 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ลำดับที่	ตัวแบบในการวิเคราะห์การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล	ผลการทดสอบสมมติฐาน	p-value
1	การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล	ปฏิเสธสมมติฐาน	0.857
2	ประเภทสำนักงานสอบบัญชีกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล	ยอมรับสมมติฐาน	0.020

## บทที่ 5

### สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100
2. เพื่อศึกษาการจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

การศึกษาดำเนินการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ประกอบด้วย การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งแบ่งเป็นสำนักงานสอบบัญชี Big4 และสำนักงานสอบบัญชี Non Big4 และนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งมาจากอัตราการจ่ายเงินปันผล สำหรับการศึกษาวินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 – 2563 ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วยธุรกิจ เงินทุน ประกันภัยและธนาคาร และได้มีการตัดบริษัทที่มีข้อมูลงบการเงินย้อนหลังที่ไม่เพียงพอต่อการศึกษา ทำให้คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ 232 บริษัท แบ่งเป็น 6 อุตสาหกรรม ได้แก่ เกษตรและอุตสาหกรรม สค้า อุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ และเทคโนโลยี สำหรับการศึกษาคำความสัมพันธ์การจัดการกำไร กับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) เพื่อเป็นการศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันพยากรณ์หรือทำนายหรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้

การสรุปผลและการอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอและสรุปผลการศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นการสนับสนุนผลการศึกษา และนอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ สำหรับการศึกษาในอนาคตมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.3 ข้อจำกัด

5.4 ข้อเสนอแนะ

### 5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 พบว่าการจัดการกำไรไม่มีกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) แต่ประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4) ซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล (DPO) และการจัดการกำไร (DA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประเภทสำนักงานสอบบัญชี (Big4)

5.1.2 การทดสอบสมมติฐานเรื่องการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล โดยใช้วิธีการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้จำนวนทั้งหมด 2 ข้อ ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พบว่าการจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล อาจกล่าวได้ว่านโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน การจัดการกำไรไม่เพียงแต่เป็นการหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินปันผลเท่านั้น แต่อาจมีปัจจัยอื่นๆอีกหลายประการที่เป็นแรงจูงใจอยู่เบื้องหลังการจัดการกำไรที่ส่งผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

สมมติฐานที่ 2 พบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลไปในทิศทางเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่าบริษัทที่ใช้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานจะให้ความสำคัญกับปริมาณและจำนวนการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นมากขึ้น

**ตารางที่ 5.1** สรุปผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

สมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิจัย	คำอธิบาย
H1: การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล	ปฏิเสธสมมติฐาน	การจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลกล่าวได้ว่านโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน
H2: ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล	ยอมรับสมมติฐาน	ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล ดังนั้นบริษัทที่ใช้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานจะให้ความสำคัญกับปริมาณและจำนวนการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นมากขึ้น

## 5.2 อภิปรายผล

การศึกษาการจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 สามารถอภิปรายผลการศึกษาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ (1) ผลการวิเคราะห์การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล (2) ผลการวิเคราะห์ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

### 5.2.1 ผลการวิเคราะห์การจัดการกำไรที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ซึ่งองค์ประกอบของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005)

ประกอบด้วย รายการคงค้างรวม กำไรสุทธิ กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน ผลต่างระหว่าง รายได้รวมในปีที่พิจารณากับรายได้รวมในปีก่อน ผลต่างระหว่างลูกหนี้ในปีที่พิจารณากับลูกหนี้ในปีก่อน สินทรัพย์ถาวรรวม สินทรัพย์รวมและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ จากการวิเคราะห์ตัวแปรของตัวแบบการจัดการกำไร มีตัวแปรสินทรัพย์รวม มีผลต่อการจัดการกำไร ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่มีผลต่อการจัดการกำไร อาจกล่าวได้ว่าตัวแปรของตัวแบบการจัดการกำไรส่งผลให้การจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekanayaka and Wijesinghe (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผลของตลาดหุ้นชายขอบที่พบว่าการจัดการกำไรไม่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล และงานวิจัยของ Ahmed, Ferheen, Afsheen and Syed Zulfiqar (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่องนโยบายการจ่ายเงินปันผลและการจัดการกำไร โดยใช้แบบจำลอง Modified Jones (1995) ในการวัดการจัดการกำไรพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผล กล่าวได้ว่านโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีก่อนเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา นโยบายการจ่ายเงินปันผลของปีปัจจุบัน นอกจากนี้ Ahmed, Ferheen, Afsheen and Syed Zulfiqar (2011) ยังกล่าวว่าบริษัทขนาดเล็กก็สามารถจ่ายเงินปันผลมากกว่าบริษัทขนาดใหญ่ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริหารไม่ใช่ นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ซึ่งไม่สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ Zeb, Hussain and Rahman (2019) ที่พบว่า การจัดการกำไร โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบคือรายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหาร แบบจำลองที่ใช้คือแบบจำลองของ Healy (1985) & Jones (1991) มีความสัมพันธ์กับนโยบายการจ่ายเงินปันผล ผลยืนยันว่าการจัดการกำไรโดยวัดจากรายการคงค้างผ่านดุลยพินิจของผู้บริหารนั้น เพื่อรักษาระดับที่ต้องการของเงินปันผล เนื่องจากการจ่ายเงินปันผลเป็นสิ่งจำเป็นถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีและสำคัญสำหรับการเจริญขององค์กรในอนาคต อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริย์ โชวีวัฒนา (2552) ที่พบว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งใช้การวัดตัวแบบคุณภาพกำไรตามรายการคงค้าง จากตัวแบบ Modified Jones และตัวแบบ Cormier, Magnan, and Morad (2000) และงานวิจัยของ Titus, W. and Ambrose, J. (2015) ที่พบว่านโยบายการจ่ายเงินปันผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไร และงานวิจัยของ ปฐมชัยและฐิตาภรณ์ (2559) ได้มีการทดสอบการจัดการกำไรโดยใช้แบบทดลองของ Kothari et al. (2005) ซึ่งพบว่าอัตราส่วนวิเคราะห์หนี้ นโยบายทางการเงิน เฉพาะอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรถ้ากิจการที่มีระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีในระดับสูงจะส่งผลทำให้เกิดระดับการจัดการกำไรสูงตาม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าหากกิจการที่มีระดับหนี้สินสูงโดยการวัดจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็สามารถทำให้เกิด



การจัดการกำไรสูงขึ้นตามยิ่งด้วย ซึ่งการใช้ดุลยพินิจในรายการคงค้างเป็นผลทำให้ผู้บริหารมีโอกาสจะใช้มากยิ่งขึ้น

#### 5.2.2 ผลการวิเคราะห์ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผล

ผลการศึกษาพบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลเชิงบวกต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ซึ่งหมายถึงบริษัทที่ใช้สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการตรวจสอบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานจะให้ความสำคัญกับปริมาณและจำนวนการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นมากขึ้น เป็นไปตามสมมติฐาน H2 ประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zeb, Hussain and Rahman (2019) ที่พบว่าประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีผลกระทบไปในทิศทางเดียวกันต่อนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ซึ่งประเภทของสำนักงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการตรวจสอบบัญชีเป็นการช่วยปรับปรุงคุณภาพในรายงานทางการเงิน และส่งผลให้อัตราการจ่ายเงินปันผลสำหรับผู้ถือหุ้นนั้นสูงขึ้น และคุณภาพงานสอบบัญชีเป็นการลดการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างรวมผ่าน ดุลยพินิจของผู้บริหาร และนโยบายการจ่ายเงินปันผล ซึ่งผลยืนยันว่าคุณภาพงานสอบบัญชีนั้นทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างการจัดการกำไรและนโยบายการจ่ายเงินปันผล นอกจากนี้งานวิจัยของ ภาสุข เอื้อบุญ และนฤนาถ (2019) นั้นได้พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับขนาดของคณะกรรมการบริษัทและระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชี เนื่องจากถ้าบริษัทมีจำนวนคณะกรรมการที่เขื่อนั้นจะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันมากยิ่งขึ้นและทำให้เกิดการตรวจสอบระหว่างกรรมส่งผลให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้น และถ้าได้รับการตรวจสอบบัญชีจาก Big 4 นั้นที่มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากกว่าทำให้ผู้ตรวจสอบบัญชีใช้เวลาในการตรวจสอบที่น้อยลง และสามารถออกรายงานการสอบบัญชีที่เร็วกว่า Non Big 4 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา แก้วสิทธิ์ (2561) ที่ศึกษาในเรื่องคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีและค่าธรรมเนียมมีผลกระทบเชิงลบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

### 5.3 ข้อจำกัด

ข้อจำกัดที่พบในการศึกษา การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 มีประเด็นต่อไปนี้

5.3.1 ในการศึกษาครั้งนี้ การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยองค์รวม ซึ่งบริษัทที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านของกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งหากมีการวิจัยในอนาคตต้องแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ก็อาจทำให้ผลของงานวิจัยแตกต่างออกไปเนื่องจากแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีลักษณะของธุรกิจที่แตกต่างกัน

5.3.2 ในการศึกษาครั้งนี้ การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 การจัดการกำไรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้จ่ายการคงค้างซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนในการวัดการจัดการกำไรของบริษัท ซึ่งตัวแทนดังกล่าวอาจไม่สามารถสะท้อนการจัดการกำไรของบริษัทได้อย่างถูกต้องทั้งหมดเนื่องจากลักษณะการดำเนินงานและธุรกิจของแต่ละบริษัทนั้นแตกต่างกันออกไป อีกทั้งในการคำนวณรายการคงค้างที่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ได้ใช้แบบจำลองตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ เนื่องจากบริษัทอาจมีการจัดการกำไรผ่านวิธีอื่นที่แบบจำลองที่ใช้ไม่ได้ หากใช้แบบจำลองอื่นในการวัดการจัดการกำไรอาจทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกันออกไปได้

### 5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษา การจัดการกำไรกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 มีประเด็นต่อไปนี้

5.4.1 ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะต้องศึกษาเพิ่มเติมโดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยที่ชัดเจนขึ้นและสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างเจาะจงและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยมากยิ่งขึ้น

5.4.2 ในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแบบจำลองการวัดการจัดการกำไรผู้วิจัยได้ใช้แบบจำลองตามตัวแบบของ Kothari et al. (2005) ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจต้องมีการใช้แบบจำลองอื่นในการวัดค่าการจัดการกำไรของบริษัท ซึ่งน่าจะทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกันออกไป

## บรรณานุกรม

## ภาษาไทย

- กรมสรรพากร. (2544). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีเงินได้จากหุ้นปันผล (Stock Dividends*  
สืบค้น 21 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.rd.go.th/25292.html>
- กัลป์ยานี ภาคอืด และ ชยงการ ภมรมาศ. (2561). เงินปันผลและผลตอบแทนหุ้นสามัญของบริษัท  
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(2),*  
1416-1417.
- กิตติพิศ วาจาจรฤทธิ. (2559). *แบบจำลองความน่าจะเป็นของรายการคงค้างที่มีผลต่อการตกแต่ง*  
*กำไรกรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,*  
*มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*  
<http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/>
- เกศสุดา ชื่นเพชร และ ชุตติมา นาคประสิทธิ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแล  
กิจการกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม  
SET 100. *วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(1), 22-23.*
- ฐิติษฐ์ สวโรจน์กิจเดโช. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนใน*  
*ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาบริษัทใน SET High Dividend ของประเทศ*  
*ไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.*  
<http://dspace.bu.ac.th/>
- ณัฐญา เสียวครบุรี วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล และอุเทน เลาน้ำทา. (2562). *ผลกระทบของเทคนิค*  
*การตรวจสอบทุจริตที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับ*  
*อนุญาตในประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].*  
*มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. <http://jflklib.oas.psu.ac.th/>*
- ดวงกมล สุขแก้วมณี. (2558). *การตรวจสอบการจัดการกำไรด้วยแบบจำลองการสังเคราะห์ปรับ*  
*ใหม่และซอฟต์แวร์วิเคราะห์เรขาคณิต. [ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย*  
*บูรพา]. มหาวิทยาลัยบูรพา. [http://digital\\_collect.lib.buu.ac.th/](http://digital_collect.lib.buu.ac.th/)*
- นิชาภัทร ภูม่น. (2561). *การหลบหลีกภาษีอากร เพื่อผลประโยชน์ทางภาษีของบริษัทจำกัดใน*  
*รูปแบบธุรกิจ SMEs ในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,*  
*มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. <http://www.ba-abstract.ru.ac.th/>*

- ปฐมชัย กรเลิศ และจิตาภรณ์ สินจรุณศักดิ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงินกับการจัดการกำไร กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมประเภทสินค้าอุปโภคและบริโภคในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 26(2), 165-174.
- ปวิตรา บัวคง. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. <http://dspace.spu.ac.th/>
- เปรมารักษ์ วิลาชัย พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม. (2563). การจัดการกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจ และการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(3), 83.
- พรชัย นฤดมกุล และพรรณนิภา รอดวรรณะ. (2554). การทุจริตของพนักงานในองค์กรธุรกิจ. *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 33(130), 3-11.
- ภาสุข นิธิบัณฑิตเสวี เอื้อบุญ เอกะสิงห์ และนฤนาถ ศรีภักย์วานิช. (2019). ผลกระทบเชิงกำกับของประเภทของสำนักงานสอบบัญชีที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 8(3), 25-26.
- ศุภลักษณ์ อังคสุโข. (2555). นโยบายการจ่ายเงินปันผลกับความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดและลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้น. *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 34(131), 110-135.
- สรिता ตั้งมนัสสุขุม. (2561). อิทธิพลของการจัดการกำไรต่อกำไรส่วนที่เหลือ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET100). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. <http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/>
- สุนิษา ธงจันทร์ สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ และจิระทัศน์ ชิตทรงสวัสดิ์. (2552). ผลกระทบของคุณลักษณะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(1), 77-78.
- อรอุมา แก้วสิทธิ์. (2561). คุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. <http://www.dspace.spu.ac.th/>

อิสริย์ โชวีวิวัฒนา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(3), 48-49.

### ภาษาต่างประเทศ

- Ahmed Arif, Ferheen Kayani, Afsheen Abrar and Syed Zulfiqar Ali Shah. (2011). Dividend Policy and Earnings Management: An Empirical Study of Pakistani Listed Companies Information. *Information Management and Business Review*, 3(2), 68-77.
- DeAngelo, L. E. (1986). Accounting numbers as market valuation substitutes: A study of management buyouts of public stockholders. *Accounting Review*, 400-420.
- Dechow, P. M., & Sloan, R. G. (1991). Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51-89.
- Dechow. P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). *Detecting earnings management. The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Ekanayaka E.M.T.P and Wijesinghe M.R.P. (2021). *Earnings Management and Dividend Policy Evidence from a Frontier Market*. [Master's thesis, University of Ruhuna, Sri Lanka]. <https://www.researchgate.net/>
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting horizons*, 13(4), 365-383.
- Healy, P. M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of accounting and economics*, 7(1), 85-107.
- Jones, J. J. (1991). Earnings Management during Import Relief Investigations. *Journal of accounting research*, 193-228.
- Kasznik, R. (1999). On the association between voluntary disclosure and earnings management. *Journal of Accounting Research*, 37(1), 57-81.
- Kothari, S. P., Leone, A. L., & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), 163-197.

- Nurlan Orazalin and Rassul Akhmetzhanov. (2018). Earnings management, audit quality and cost of debt: evidence from a Central Asian economy. *Managerial Auditing Journal* 34(6), 696-721.
- Singleton, T. W., Singleton, A., Bologna, J., & Lindquist, R. (2006). *Fraud auditing and forensic accounting*. New York: John Wiley & Sons.
- Titus, W. and Ambrose, J., (2015). Determinants of Dividend Policy in Kenya. *International Journal of Arts and Entrepreneurship*. 4(11), 71-80.
- Zeb, Hussain and Rahman. (2019). Earnings Management and Dividend Policy Testing Audit Effect. *Journal of Business and Tourism*. 5(1), 45-52.

### ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

สุชามาศ เกิดเทพ

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2557

คณะวิทยาลัยนานาชาติ สาขาบัญชี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ตำแหน่งการเงินรับ

สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน(ประเทศไทย)ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ทำงาน(ประเทศไทย)ในพระราชูปถัมภ์ฯ